

VIIENYBĖ

77 M. 43 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 6 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

ČIAI 1963

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

MES

Televizija greičiau ir vaizdžiau pateikė žmoniją sujaudinusią Kennedžio nužudymo dramą, negu dienraščiai. Spauda po senovei vaidino tik platesnio-gilesnio svarstymo rolę. Nužudymo priežastys dar paslapyje — neišaiškintos. Ar tai vieno subūdusio asmens, ar kelių sąmokso darbas? Jei sąmokso, tai kurio pagrindo: politinio (kairės, dešinės?), ar kriminalinio? Ko siekia? Kruopščių tyrimų žada Texas valstybė, FBI ir JAV Kongresas. Visi rezultatų nekantriai laukia.

Naujojo prezidento Johnsono žodžiai ir darbai godžiai sekami, norint nuspėti, kur ir kaip audringam pasauliui kelią rodys. Ikšiam pradžioje tęstį Kennedžio palikimą. Tačiau, aišku, tai darys savo pobūdžiu bei patirtimi, gal būt, ir su savo naujais žmonėmis. Visi jam iš širdies linki pasisekimo.

VLIKo sukaktuvinis posėdis pradulksėjo be didesnės dramos užskenyje. VLIKo siekimams reikia atominio pajėgumo ir finansų. Pajėgumo Sovietijos imperiją nepriklausomomis sudėtinių tautų valstybėlėmis išbarstyti. Pinigų — šito siekimo propagandai. Pajėgumo, aišku, VLIKui niekas neduos ir jis jo niekad neturės. Čia veiks istorija, kurios keliai nenumatomi. Tačiau pinigų parūpinti, tai Amerikos lietuvių pareiga, per savąją organizaciją ALTą. Kaip būtų puiku, jei ALTas turėtų galios apdėti kiekvieną darbingą lietuvių Amerikoje \$1 metinės duoklės! Lengva pasidarytų VLIKo našta, nes apie pusę milijono dolerių kasmet ALTui įplaukiant, kriokliu nuriedėtų ir VLIKui, kurį valdo, taip pat, jau ne Lietuvos, bet Amerikos piliečiai.

Tęsiama 4 psl.

JAV PREZIDENTAS LYNDON B. JOHNSON

Prezidentas Johnson tęs Kennedy politiką

Penkioms dienoms prasklinkus nuo to laiko, kai jis buvo prisaikdintas 36-uoju JAV prezidentu, lapkričio 27 d. prez. Johnson abejiems Kongreso rūmams pasakyoje kalboje apibūdino svarbiuosius Amerikos vidaus ir užsienių politikos klausimus.

Net keturis kartus savo 27 minutes užtrukusioje kalboje naujasis šios šalies prezidentas žadėjo tęsti tragiskai žuvusio prez. Kennedy programą.

Vidaus politikoje prez. Johnson pabrėžė du svarbiausius punktus, buvusius velionio prezidento Kennedy programoje. Tai civilinės teisės ir taksai. Kviesdamas pagerbti prez. Kennedy atminimą, naujasis prezidentas prašė Kongresą skubiai

veikti abiem klausimais.

Kai dėl užsienių politikos, tai prez. Johnson papunkčiui išdėstė viską, kas buvo prez. Kennedy programoje, ir visus išsipareigojimus "nuo Pietų Vientamio iki Vakarų Berlyno".

Naujasis prezidentas taip pat prašė Kongreso ir visos amerikiečių tautos pagalbos jam tuos darbus atliekant. Be to, prez. Johnson atkreipė dėmesį į ne-normalią padėtį krašte ir kvietė "nusiğrežti nuo fanatizmo", nuo kairiojo ir dešinio kraštutinumo, kurie "leidžia nuodus į mūsų tautos kraują".

Šį prašymą prezidentas priminė amerikiečiams ir savo kalboje, kurią jis pasiskyrė tautai Padėkos Dienos proga.

Dvi pagrindinės temos, kaip raudonos siūlės, ėjo per prez. Johnson kalbą — tai "tęstinumas" ir "akcija". Ir tai daugiausia lieta vidaus politiką. Užsienių politikoje šiuo metu, atrodo, nėra degančių problemų, kai tuo tarpu vidaus klausimuose Kongresas dar beveik nieko nėra nuveikęs.

Savo kalboje prez. Johnson trumpai paminėjo ir pakartojo Amerikos paramą Jungtinėms Tautoms. Vėliau jo instruktuos JAV ambasadorius Jungt. Tautose Adlai Stevenson generalinėje asamblėjoje pakartotinai pabrėžė JAV paramą Jungtinėms Tautoms ir tai, kad Amerika ir dabar, kaip ir prez. Kennedy laikais, yra pasiryžusi dirbti kartu su

UŽSIENIO POLITIKOJE

* Maskva savo gilią ekonominę krizę siekia glostyti grūdų supirkinėjimu ir kalbiniu Washingtono planu praversti prekybaiduris (žinoma, skolon).

* Naujas Vokietijos kancleris Erhardas turėjo dviejų dienų pasitarimą Vokietijos - Prancūzijos reikalų tolimesnio artėjimo klausimu. Ruošėsi po to vykti su prez. Kennedžiu, bet taip išėjo, kad teatvyko į laidotuves.

* Rusų komunistų delegacija nuvyko į Pekingą tartis su kiniais švelninti kilusius ginčus.

* Šiuo metu 360 rusų lanko Ameriką pagal maunų sutartį, o Sovietijoje 120 amerikiečių.

* Chicagos lenkai gavo kardinolo Wyszynskio sutikimą, kad tasai atvyks 1966 m. į lenkų ruošiamą tūkstantmečio lenkų krikšto minėjimą. Kardinolą į JAV atvykti pakvietė amerikietis kardinolas iš Bostono Cushing.

ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA

Pavergtosios Europos Tautos ateinantį antradienį, gruodžio 10 d., šaukia specialų posėdį ryšium su Žmogaus Teisių Deklaracijos sukaktimi. Ta pačia proga Pavergtųjų Seimas pareikš savo pagarbą ir tragiskai žuvusiam prez. Kennedy.

Posėdis įvyks Foreign Policy Association, 345 E. 46th St., New Yorke.

Svečiu kalbėtoju bus Roger Baldwin, International League for the Rights of Man prezidentas ir kiti. Kartu bus išleistas pranešimas apie tai, kaip žmogaus teisės paneigiamos kraštuose už geležinės uždangos.

Posėdis šauklamas 7:30 val. Jame kviečiami dalyvauti visi, kurie tais klausimais domisi.

Sovietų Sąjunga kosmoso tyrinėjime, o taip ir siunčiant žmogų į mėnulį.

Tiek Amerikoje, tiek užsieniuose, kaip praneša politiniai stebėtojai, naujojo prezidento programinė kalba padariusi gero įspūdžio ir laikoma gera darbo pradžia.

Lietuviai Kalifornijoje

Tragiška Amerikos prezidento John F. Kennedy mirtis sukrėtė visus iki gyvo kaulo.

Ryšium su mirtimigedulo ženklan buvo atšauktas solistės Genės Vasiliauskienės koncertas, kuris turėjo įvykti šeštadienį, lapkričio 23 d. Tautinių Namų salėje.

Taip pat ir parapijos bazaras, kuris turėjo būti sekmadienį, lapk. 24 d., nežiūrint nemažų nuostolių, buvo nukeltas į sekmadienį, gruodžio 1 dieną.

Sekmadienį, lapk. 24 d., šv. Tėvui leidus, Sumos vietoj, buvo atlaikytos gedulingos šv. Mišios, kurias užprašė Los Angeles Lietuvių Demokratų Klubas ir atsiuntė į bažnyčią puošnų vainiką. Mišių metu giedojo solistė Genė Vasiliauskienė, padarydama didelį įspūdį. Taip pat "Tėve Mūsų" maldą giedojo R. Dabšys. Po Mišių buvo atgiedota Libera už netikėtai mirusį prezidentą.

Pirmadienį, lapk. 25 d., Prezidento laidotuvių dienoje, buvo atlaikytos antros šv. Mišios, kuriose dalyvavo lietuviai skautai, mokyklos vaikučiai, jų tėveliai ir daugybė žmonių. Apie šias pamaldas pranešė radio ir TV stotys ir kad bazaras gedulo ženklan nukeliamas į sekantį sekmadienį.

* Vilko minėjimas, turėjęs įvykti gruodžio 1 d., nukeltas į gruodžio 8 dieną. Tuoj po Sumos parapijos salėje jis prasidės prof. Raulinaičio ir A. Devenienės paskaitomis apie Vilko sudarymą ir jo veiklą. Bus ir meninė dalis. Minėjimą ruošia specialus Komitetas.

* Balfo Los Angeles Skyriaus metinis susirinkimas šaukiamas gruodžio 15 d. 12 val. parapijos salėje. Bus pateikta praėjusių metų veiklos apyskaita ir renkama nauja valdyba. Asmuo, kuris neseniai lankėsi Lietuvoj, papasakos savo įspūdžius. Visi kviečiami dalyvauti.

* Mirė Kazimieras Lukšys. Lapk. 12 d. Santa Monica, California, staigiai mirė K. Lukšys, vienas stambliausių šios kolonijos kūrėjų ir veikėjų. Los Angeles šv. Kazimiero parapijos istorijoje Lukšys yra palikęs neišdildomų pėdsakų. Jisai kūrė ir organizavo šią parapiją, ją rėmė stambiomis aukomis, surado dabartinę parapijos vietą, jo dovanota šv. Kazimiero statula puošia mūsų bažnyčios bokštą. Lapkričio 16 d. palaidotas šv. Kryžiaus kapų mauzoliejuje.

* Vita Ona Strikaitytė, inž. Leono ir Mišdos Strikaičių dukra, lapk. 17 d. buvo pakrikštyta Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo inž. Zigmas ir Birutė Viskantai. Krikštynų džiaugsmu pasidalyti iš Bostono buvo at-

vykusi ir Strikaitienės marmytė p. Gedmintienė. Strikaičiai gyvena Placentia, Calif.

* Kostas Paulius, Vista, Calif. nusipirko kelių šimtų triušų ūkį ir ten persikėlė gyventi.

* Stasys Paltus išrinktas Los Angeles žurnalistų skyriaus pirmininku.

* Los Angeles Katal. Moterų Sąjunga, vadovaujama A. Jodellenės, Lietuvių Kopyčiai statyti, pasiuntė 50 dol. auką.

* Gediminas ir Janina Rukšėnai iš Kanados persikėlė gyventi į Los Angeles ir sustojo pas Pužauskus, taip pat iš Kanados atvykusius.

Dail. Česlovas Janušas, kurio darbų paroda Philadelphia Liberty Federal Banke atidaroma gruodžio 14 d.

SLA NARIŲ DĖMESIUI

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje renka savovadovybę, ty., Pildomąją Tarybą slaptu ir visuotiniu narių balsavimu kas dveji metai. Nominacijos įvyks š. m. gruodžio mėnesį. Pageidautina ir labai reikšminga, kad visos kuopos gruodžio mėnesį šauktų savo susirinkimus ir nariai skaitlingai atsilankę balsuotų.

Šiose nominacijose tegul kiekvienas narys pasinaudoja savo teise rinkti tokią vadovybę, kokią jam ir jai labiausiai tinka ir tinka geriausiai tvarkyti organizacijos reikalus. Kitam šitokios svarbios teisės, vadovybės rinkimo, negalima pavesti, nes tai ypatinga kiekvieno nario privilegija.

Į SLA Pildomąją Tarybą kiekvienas narys, narė turi lygią teisę kandidatuoti ir būti išrinktu, jei yra išbuvęs nariu gerame stovyje penkerius ar daugiau metų.

Organizacijos gyvybės požiūriu yra itin reikšminga, kad daugiau narių kan-

didatuotų ir susidarytų net keli sąrašai, nes atitinkamos varžybos duoda nariams didesnę progą į vadovybę išrinkti pačius geriausius.

Todėl kas jaučiasi pajėgus, turi ryžto ir energijos dirbti savo garbingai organizacijai, tegul nesivaržo savo kandidatūrą statyti šiose gruodžio mėnesio nominacijose.

Šiose nominacijose lauksime skaitlingų kandidatų į SLA Pildomąją Tarybą ir tikrai gausaus narių balsuotojų skalčiaus.

DR. S. BIEŽIS,
SLA daktaras-kvotėjas.

DAIL. ČESLOVO JANUŠO
aliejinės ir akvarelinės tapybos paveikslų

Parodos atidarymas

GRUODŽIO 14 D. 5 VAL. P.P.

PHILADELPHIJOJE, LIBERTY FEDERAL AND LOAN Assn., 202 N. Broad Street patalpose. Paroda truks iki GRUODŽIO 22 D.

Rengėjai: ALTS PHILADELPHIJOS SKYRIUS

V. Tysliavienės organizuojama

Pavasario EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

PER W. RASK - RASČIAUSKO VADOVAUJAMĄ
Wide World Travel Agency

9727 S. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. Tel. BE 3-1104, GA 2-0640

iš New Yorko išskrenda 1964 m. balandžio 6 d.

KELIONĖS MARŠRUTAS BUS PASKELBTAS ARTIMIAUSIU LAIKU. BUS LAN-
KOMASI BRIUSELYJE, MASKVOJE, 7 DIENOS VILNIUJE, PARYŽIUJE IR KT.
Norintieji lankytis Varšuvoje, Romoje ar Londone prašomi pranešti.

Kaina vienam asmeniui - \$969.40

(Vykstant tarp gegužės 1 ir rugsėjo 30, kelionė apie 400 dol. brangiau)

PADENGIA KELIONĖ LĒKTUVU Į ABI PUSES, VIESBUČIUS, MAISTĄ (išskyrus Paryžiūje), SUSISIEKIMĄ SOSTINĖSE, VIZAS.

Susidarius grupei iš 15 ar daugiau asmenų, už kelionę bus nuolaida.

REZERVUOJANT VIETĄ (MOKAMA 100.00 RANKPINIGIŲ).
Čekiai išrašomi Wide World Travel Agency ir siunčiami į

VIENYBĖ, 192 Highland Blvd. Brooklyn 7, N. Y.

Prašome kreiptis į Vienybę ir kitais ekskursijos klausimais.

Cosmos Parcels

Express Corp.

Licensed by Uneshposyltorg

DABAR LAIKAS SIŪSTI DOVANŲ SIUNTINIUS
ŠVENTEMS SAVO GIMINĖMS IR DRAUGAMS
LIETUVOJE ir kitose dalyse SOV. SĄJUNGOJE

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI - GAVĖJAS NIEKO NEMOKA
TURIME SKYRIUS VISUOSE DIDMIESČIUOSE

Dėl informacijų ir nemokamo kainaraščio rašykite - telefonuokite

COSMOS Parcels Express Corp.

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y.

Telefonas CI 5-7905

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose
apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atidara kasdien - 9 v. r. iki 9 v. v.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* "ATEITIES" taut. šokių šokėjų grupė dalyvavo kalėdiniame parade, kuris įvyko gruodžio 1 d. "Ateities" šokėjai turėjo savo vežimą, kuriame pašoko taut. šokių. Šis paradas, vykęs didžiąja State gatvė, buvo rodomas per TV.

* MONGIRDAS MOTEKAITIS, neseniai muzikos studijas baigęs pianistas, pasirodė kaip solistas su Chicago Business Men's orkestru lapkričio 23 d. Jis yra sol. Izabelės Motekaitienės sūnus.

* BENDRAS KŪČIAS rengia Alvudas gruodžio 22 d. 2 val. p. p. Sage parko pastate, 2411 W. 55th St. Programoje: 1. Alvudo Vaikų Teatras (direktorius akt. Alf

Brinka); 2. Svečių vaikų pasirodymai, 3. Kūčių vaišės (iš Lietuvos plotkeliai, 20 kūčių valgių, parengtų alvudininkų, vadovaujant M. Bostenei); 4. Laisvi vaikų žaidimai (vadovauja mokytojos K. Čepienė, V. Milavickienė, M. Peteraitienė, M. Šulaitienė, S. Petersonienė ir kt.); 5. Svečias iš Lietuvos (vietoje Kalėdų Senio). Pakvietimai išsigjami iš anksto. Vietų yra ribotas skaičius.

* TARP GAUSAUS būrio "pripažintą" dailininkų, su savo paroda įstiepė ir vienas jų anų tarpą negalįs patekti. Tai dail. Tadas Sparkis, kuris atidarė parodą savo namuose - 4429 So. Maplewood Ave., Jaunimo Centro rūšys jam nebuvo prieinamas.

Dailininkas Galdikas Chicagoje

Dailininkas Adomas Galdikas savo studijoje Brooklyne.

Vienas seniausių ir žymiausių lietuvių dailininkų išsivijoje -- Adomas Galdikas buvo atkeliavęs su savo kūriniais į Chicago ir čia juos parodė vietos lietuviams.

40 šio dailininko darbų buvo išstatyta Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centro

pastato rūsyje. Aple 200 tautiečių susipažino su dailininko kūryba, atvykę į parodos atidarymą, įvykusį lapkričio 30 d. Dar pora šimtinių parodą aplankė vėlesnėmis dienomis (ji bus atidaryta iki gruodžio 8 d.). Dail. Galdiko parodos atidarymo iškilmes pradėjo Lietuvos Menininkų Klubo pirm. Povilas Gaučys, kuris palinkėjo autoriui daug kūrybingų metų ir sveikatos.

Programą pravedęs Čiurlionio Galerijos vyr. direktorius dail. Viktoras Petravičius irgi prisistatė su linkėjimais dail. Galdikui.

Sveikinimo žodį tarė ir Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis, kuris kalbėjo:

-- Dail. Galdiko darbai patys kalba į dalyvių to-

kia kalba, kokią stebėtojas nori girdėti, nori suprasti. Konsulas pažymėjo, kad ši paroda yra turtinga ir linkėjo, kad chicaliečiai ją "nuturtintų", kad dailininkui liktų mažesnė našta grįžtant į New Yorką.

Kiek daugiau minčių apie dailininką pabėrė rašytojas Antanas Rūkas, o po to prabilo pats dail. Galdikas. Jis pasisakęs esąs menku kalbėtoju, padėkojo visiems prie parodos rengimo prisidėjusiems, pažymėdamas, kad parodos "kaltininkė" yra dr. Rožė Tomkaitė.

Parodos proga buvo išleistas platokas katalogas, kuriame pažymėtinas prof. Aleksis Rannito laiškas Adomui Galdikui.

(eš.)

PHILADELPHIJA MINĖS KARALIŲ MINDAUGA

JAV LB Philadelphijos apyl. valdyba rengia Lietuvos karaliaus Mindaugo minėjimą, kuris įvyks 1963 metų gruodžio 15 dieną, sekmadienį, 3:30 val. po pietų, Lietuvos Banko patalpose (202 N. Broad Str.) Paskaitą apie Mindaugą skaitys svečias iš Scrantono, istorikas profesorius daktaras Antanas Kučas.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama į šį minėjimą gausiai atsilankyti.

Valdyba

EDVARDAS ŠULAITIS

Vienybės redakcijos ir administracijos atstovas
Chicagoje ir jos apylinkėse
1320 S. 48th Court, Cicero 50, Ill. Tel. OL 6-1357

Didelis K. Zapkaus laimėjimas

Jaunas dailininkas Kestutis Zapkus laimėjo I-ą premiją už savo kūrinį "Sikstina" II-jo Chicago Arts Festival dailės parodoje. Kartu su šiuo laimėjimu atėjo ir gana stambi - 2,500 dol. premija.

Ši paroda, kuri yra skaitoma didžiausioji Amerikoje savo apimtimi, buvo atidaryta lapkričio 19 d. didžiuliam McCormick pastate ir tęsėsi iki lapkričio 24 d. Parodos dalyviai buvo suskirstyti į 3 dalis: pakviestuosius (šių grupėje buvo ir K. Zapkus), dailininkus, kurių darbus atrinko juri komisija ir vid. mokyklų bei kolegijų menininkus (jų darbai turėjo pereiti per 3 atrankos komisijas - mokyklų, valdžios įstaigų mokymo reikalams bei festivalio vadovybės.)

Kestutis Zapkus, kuris šiuo metu tęsia studijas Paryžiuje, jau yra surengęs savo parodas Čiurlionio galerijoje ir vienoje amerikiečių galerijoje Chicagoje. Jis, nors dar viename pasirodė dar ne taip

seniai, jau spėjo susilaukti gerų kritikos balsų bei pripažinimo. Per Kalėdų šventes jaunas dailininkas planuoja grįžti pasisvečiuoti į Chicago. Šioje parodoje be K. Zapkaus (jo čia buvo du darbai) pasirodė ir kitas jaunas lietuvis Vytautas O. Virkau, kurio buvo išstatyti šeši kūriniai.

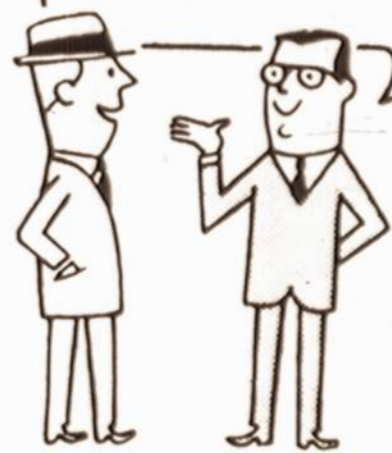
E. Š.

DINGUSIO LIETUVIO KŪNAS SURASTAS GRIFFITH PARKE

Prieš tris savaites dingusio asmens kūnas buvo rastas lapkričio 16 d. lapais apaugusioje dauboje prie 50 pėdų aukščio uolos Griffith Parke, Vista del Valle Road, Los Angeles

policija išaiškino, kad miręs asmuo yra Frank B. Markunas, 30 m. amž., gyv. 814 S. Hope St., Los Angeles. Buvo buhalteris, paskutiniu metu be darbo, dingo spalio 26 d. vaikščiodamas su draugu Griffith Parke. Atrodo, kad įvyko nelaimingas atsitikimas - Markūnas užsimušė, nukritęs nuo uolos.

AUKŠČIAUSIAS BANKU NUOŠIMTIS
NEW YORKO VALSTYBĖJE VISIEMS
TAUPLYTOJAMS

4 1/4 %
metus

VISIEMS
TAUPLYTOJAMS
Dividendas pradant
spalio 1, 1963 apskaičiuojamas nuolatiniu uždarbiu.

APSKAIČIUOJAMA
METŲ KETVIRČIAIS
nuo padėjimo dienos

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

FOR
INFORMATION
TELEPHONE
PRResident 3-7000

Incorporated 1860

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Central Office

539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Brooklyn 16, N. Y.

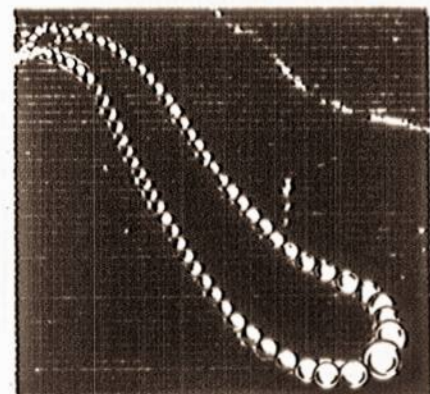
Broadway Office

135 Broadway at Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Massapequa Office

Hicksville Road at Jerusalem Avenue
(Opposite Holiday Park Shopping Center,
Massapequa, N. Y.)

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausias gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Avė, Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave, IRT iki 74 St, F. rt Bus iki 31 Avenue.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Brėdis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tyšliava and Juozas N. Tyšliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tyšliava, Editor: Salomeja Narkelūnaitė. Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

vytautas širvydas

Prieš likimą drąsiai grumiasi ne vien lietuviška spauda Amerikoje. Skaitytojų išmirimu ir jaunimo nutautimu skundžiasi ne tik žydų Forwards, bet aną dieną ir pora senai einančių lenkų ir slovakų laikraščių. Svarbųjį vaidmenį iki paskutinio Waterloo vaidinti jiems reikia, ko ir VLIKui — pinigų. Ir prašo to, ką sąmoningi lietuviai jau senai praktikuoja: prenumeratą laiku užsimokėdami, pridėda ir pagal išgalę auką.

Ir į Laisvę žurnalo redakcija, kaip VLIKo dr. Trimakas, jau pritaria Vienybės pažirai, kad esamose sąlygose yra galimas "lietuvių išėvijo su lietuviu Lietuvoje" santykiavimas. Redakcija pasakoja: Vyt. Širvydo pasisakymai kalba žodžiais, formuluotais kitos lietuvių spaudos (būtų įdomu žinoti — kurios gi? — V. Š.) Ir V. Š. aiškiai atskiria okupacinį režimą nuo okupuotų lietuvių. Tai jau didžia dalimi artėjimas į tai, kuo tiki didžioji išėvijios dauguma. Taigi — kultūriniai ryšiai lietuvių su lietuviu, bet ne su okupaciniu režimu! Kadangi niekas vienybininkų niekur nesitūlė ryšių su režimu, į Laisvę redakcija čia laužiasi pro atviras duris. Mes senai jutome, kad Vienybės ir jos bendradarbių pažitroms pritarė "didžioji išėvijios dauguma" (Metmenų Kv. buvo teisingai vadinti tai "treči oju frontu!"), tik stebėjomės, kodėl to nepajuto visi veiksniai ir spauda, padanges skardinę iekeno nesitūlomais santykiais su režimu, akiai nekreipdami dėmesio į santykiavimą žmogus su žmogumi principu su lietuviu Lietuvoje?

MUMS RAŠO.

(Laiškų skyriuje telpanti medžiaga nebūtinai atstovauja redakcijos nuomonę. RED.)

...Mano nuomone, Girnakaliu pasirašas bendradarbis. rašo įdomiai, dalykiškai, objektyviai, bet 40 nr. (XI,15) jis be reikalo išėjo ginti Ambrazevičiaus nuo Vilnies priekaištų. Jei su skaltysime kiek bolševikai lietuvių nužudė per pirmuosius okupacijos metus (iskaitant išvežtuosius) ir kiek už tai buvo lietuvių rankomis nugalabytų komunistų ir žydų, netgi visai nekaltų vaikų, tai gausime ne "galvą už galvą", o už kiekvieną lietuvių galvą apie 10 žydų ir komunistų galvų. Su kauptu atkeršijom ir dabar turėtumėm laikyti ginčą baigtu.

Ambrazevičius, kaip vyriausybės galva, atėmė visiems žydams Lietuvos pilietybę ir įsakė visiems iš Lietuvos išsikraustyti, paliekant savo nuosavybes lietuvių tautai.

Kadangi karo metu niekur žydai negalėjo iš Lietuvos

išvažiuoti, tad juos Ambrazevičius pasiuntė į ghetto, o ką tuo metu reiškė ghetto, aiškinti nereikia.

Gal ir nereikėtų to gėdingo, nedoro istorijos įvykių minėti, bet teisinti — nėra pagrindo. Ir vis tiek šitu Ambrazevičiaus gynimu Vienybė nesirehabilitavo Chicagos Draugo akyse: priešingai, vakarykščiame numeryje str. apie nepasitikišimą išdavikais chuliganaisškai įterpta... ir brooklynisškė Vienybė. Straipsnelyje nė vienu žodžiu nepasakyta, ką Vienybė išdavė, o tik prie išdavikų stambiomis raidėmis priskirta Vienybė su daugiaškiu.

Sitokiu chuliganizmu Draugas atsilygino Vienybei už neteislingą Ambrazevičiaus gynimą Girnakalio plunksna....

Jūsų J. B.
Chicago, Ill.

Girnakalis:

IŠ KAIRĖS IR IŠ DESINĖS

KARALIENĖS JADVYGOS BEATIFIKACIJA?

Iš seno girdėdavome būk lenkai deda pastangas, kad popiežius Jogailos žmoną Jadvygą paskelbtų šventąja. Vis būdavo kažkaip sunku patikėti, Pasirodo, lenkai rimtai galvoja apie karalienės Jadvygos šventumą. "Orzeł Biały" (š. m. nr. 43) pirmoje vietoje skelbia: "Prymas Polski i biskupi złożyli Ojcu świętemu petycję o beatyfikację królowej Jadwigi". Reiškia, spalio 16 pas popiežių Povilą VI pilnas Lenkijos vyskupų sąstatas turėjo specialią audiencliją.

Ta proga vysk. Wojtyla įteikė popiežiui peticiją, visų Lenkijos vyskupų pasirašytą, kurioje prašoma greitesnio Jadvygos beatifikacijos pravedimo, kurios nuopelnai išvardinami tokie: Lietuvos apaštalė ir Jogailos universiteto fundatorė. Kas ta beatifikacija? Tai lyg šventumo laipsnis; paprastai popiežius asmenį paskelbia pirma palaimintu, o paskelbimas šventuoju jau būna lyg sekantis laipsnis.

Kiek toki šventumo skelbimai patikimi? Visų pirma, popiežius ir nereiškia pretenzijų būk žinąs, kas kaip įvertinamas aname pasaulyje. Mums užtenka tikėti, kad popiežiaus įstaigos ištiria kokio nors pasirinkto žmogaus gyvenimą ir randa tą gyvenimą reikalingu nurodyti kaip pavyzdį kitiems tikintiesiems. O kad popiežius nedaro čia kokio klaidingo sprendimo, ieškoma iš kandidato į šventuosius kokio antgamtinio (stebuklingo) įsikišimo į šios žemės gyvenimo eigą. Popiežius niekadoms nėra pareiškęs, kad danguje laikomi šventaisiais tik tie, kuriuos popiežius paskelbė.

Šiais laikais šventųjų skelbimas daromas po labai kruopštaus tyrinėjimo. Bendrai imant, tikintiesiems čia nėra ko abejoti.

Tad kaip su Jadvyga? Apie jos dangišką gyvenimą mes nieko negalime pasakyti, kaip nieko negali pasakyti ir lenkai, lenkų vyskupai. Tačiau apie karalienės Jadvygos žemišką gyvenimą ir jos nuopelnus kai ką

žinome. Svarbiausia, žinome, kad ji nebuvo Lietuvos apaštalė. Tiesa, ji ištėkėjo (kiek skandaliskai) už Jogailos.

Ta proga Jogaila apsikrikštijo. Bet dėl lietuvių tautoj nuopelnų jau reikia labai abejoti. Pirmą, tų Jogailos krikštynų ir Lenkijos karaliumi tapimo pagrindinis dokumentas — Kriavos aktas — vis atrodo keistai; o neseniai mūsų istorikas J. Dainauskas paskelbė medžiagos, po kurios jau bus sunku neabejoti, kad Kriavos aktas nėra falsifikatas.

Antra, 1387 metais lietuvių krikštijoti iš Lenkijos grįžo Jogaila su Vytautu ir būriu lenkų kunigų. Jadvygos Lietuvoje: tada visai nebuvo. Jadvygos su Lietuva buvo toki silpni ryšiai, ji Lietuvoje pasiliko tokia svetima, kad net ir nuosavybių Lietuvoje jai neteko turėti, neskaitant vienos, kurios dokumentas jau seniau įrodytas esąs falsifikatas. O dėl universiteto fundacijos — ar tokio nuopelno jau pakanka būti šventam?

Bet kad karalienė Jadvyga būtų paskelbta šventąja remiantis jos privačiu gyvenimu, nereikėtų nustebti. Juk ji labai mylėjo savo Wilhelmą, sako, net buvo su juo slapta susituokusi. Dėl savo krašto gerovės tapo Jogailiene. Jaunutė karalienė gyveno labai sunkų ir liūdną paslaukojusios moters gyvenimą. Ir mirė ji jauna, nors mirtis buvo sunkaus gimdymo pasėka. Būtų gražu, kad lenkų vyskupai liautųsi didžiausią apaštalavimo nuopelnais Lietuvoje. Visa kita būtų tvarkoje, jei tik Vatikanas rastų tvarkoje.

POLEMIKA

Pasirodo, Chicagos Draugas turi tokių bendradarbių, kurie negali gyventi dėl to, kad gyvena Vienybė. Slapukas J. Duburys (XI,20) rašo, kad "galima įžiūrėti kažkokius bendrus ryšius tarp, sakysime, Pietų Amerikos komunistų spaudos, ponios Nhu piktuočių ir brooklynisškės Vienybės...

Tęsiama 5 psl.

Dėl "išplautų smegenų"

Los Angeles mieste Antano Skiriaus pradėtas leisti informacinis biuletenis "Lietuviai Amerikos Vakaruose", šalia informacijų turi ir pamazgų, kurias pradeda pilti ant savo kolonijos lietuvių.

Nepatinka žmogui, pasirašusiam "Scribos" slapyvardžiu, toks Juozas Kaributas. Scriba rašo, kad Juozui Kaributui esą "išplauti smegenys", nes tasai, pamatęs Tyslavienės ir Narkelūnaitės filmus, ne tik jais susižavėjo, bet dar pakvietė atvykti į Los Angeles jų parodyti, kadangi jie tikrovėje nėra tokie, kaip jie buvo klaidingai tendencingų asmenų pristatomi jų nemačiusiems.

Jei Scriba atrodo, kad aktorius Kaributas "išplautais smegenimis", tai man atrodo, kad Scriba ne tik smegenų, bet ir galvos neturi, jei jisai taip gali rašyti. O kai dėl Scribos temų, tai jisai bendrai neturi ko rašyti ir tik kabinėjasi prie žmonių, patsai dideli išminčių vaidindamas. Žinome mes tokį herojų. Bijodamas savo pavarde pasirašyti, ponas Scriba, ar tik nesit tas pats, kuris tos pačios Vienybės skiltyje neseniai dergel J. Kaributą už jo suredaguotą Los Angeles numerį ir tada, savų tikslų siekdamas, gerinai Vienybei, o dabar jau gerinai Skiriui.

LOSANGELIETĖ

Vienybės 38 nr. lapkričio 1 d. atspausstas K. A. Girvilo straipsnelis, pavadinamas laišku "Poete Jonas Aisti."

Straipsnelis tiek sujauktas, kad iš viso nevertas dėmesio. Tačiau jis nepraleistinas dėl jame kyšan-

čių tendencijų, šmeižti ir niekinti mūsų praeities literatūrinio gyvenimo žymiuosius įvykius vien dėl to, kad jie netelpa į išdžiūvusių "ideologijų" užtroškintus smegenis.

Autorius pradeda straipsnelį apie mergaites ir berniukus. Ir jų ten tiek daug, ir taip viskas supainiota, kad ilgą tarpą neatišku, apie ką Girvilas nori kalbėti. Tik pradėjus vertinti Keturių Vėjų ir Piūvio poeziją, paaiškėja, kokiam tikslui laiško autoriaus kūrybinės pastangos buvo skirtos.

Girvilas bando lyginti vienoj plotmėj skirtingos prigimties literatūros apraiškas. Keturi Vėjai ir to paties vardo literatūros žurnalas, buvo lietuvių literatūros audringas sąjūdis, iškėjęs naujų literatūros kelių, naujo poetinio stiliaus, naujo kūrybos santykio su gyvenimu. Piūvis gi buvo tik literatūros žurnalas, išleistas keleto jaunų studentų. Išėjo jo 3 numeriai 1929-1930 m., ir tuo viskas pasibaigė. Tokių žurnalų, kaip Piūvis, buvo daug: Granitas, Pradalgės, Linija ir kt.

Ieškodamas būdų kaip įkasti Keturiem Vėjam, Girvilas iškelia Piūvio poezijos gracingumą, kaip kontrastą keturvėjininkų poezijos grubumui: jų poezija Girvilui tik maurojimas. Piūvio poezijos kalburiuose posmuose galima rasti gracingos. Bet ji buvo pasielkta, tik išlaisvinus žodį iš nuvalkitų trafaretų. Šita išlaisvinimą, kaip visi gerai žinome, atliko Keturi Vėjai. O be to, keturvėjininkų poezijoj, netarpininkaujant Girvilai, irgi galima rasti gracingos.

Girvilas, bandydamas pūsti prieš vėjus, prisimeina Z. Čiurlionienę, kuri,

būk tai, parodijuodama Keturių Vėjų poeziją, paraišiusi kelis keturvėjiškos poezijos posmus per porą minučių. Štai čia Girvilas, ir nenorėdamas, pasako tiesą, kuri grlauna jo paties prasimanymus. Keturių Vėjų poeziją parodijavo ne vien Čiurlionienė. Gi parodijuojami dažniausiai dideli poetai, turintieji ryškų savitą stilių. Lietuvių poezijoj daugiausia parodijuoti yra Binkis, Tyšliava, Donekaitis, Malronis, Baranauskas. Suminėtieji, neminėti jaunesnių, berods yra pačioje lietuvių poezijos Parnaso viršūnėje.

Ruošiamas Keturių Vėjų minėjimas vis daugiau įgauna reikšmės, kultūrinio ir visuomeninio aspektu išsiverždamas iš grynai literatūrinio minėjimo rėmų. Šių metų pavasarį Keturių Vėjų minėjimą bandė ruošti Šviesos Santaros Federacijos New Yorko skyrius. Bet kai kurie iš veikėjų pasidavė kurmių politikos įtakai ir įpusėjusį minėjimo rengimą nutraukė.

Sprendimą prieš minėjimą darė mokyti daktarai ir leivitai, tik, deja, sprendimas išėjo ne daktariškas, o šundaktariškas. Daugiau negu nuostabu, kad akademinė organizacija, daug dėmesio skirianti kultūrinei veiklai, pasiduoda pašalinčių veikėjų antikultūrinei akcijai, kuriem pirmoj vietoj rūpi ne mūsų aktualieji kultūriniai uždaviniai, bet jų oportunistinės užmačios nusikurdusiom "ideologijom" reklamuoti.

J. K.

Apie vieną kolchozų spauda Lietuvoje praneša: Ties paties brigadininko langu kolchozninko pašai knaiso žiemkenčių pasėlį. Brigadininkas mato, bet ramiai tarė: Juk pasėlis ne mano.

36-asis JAV Prezidentas Lyndon Baines Johnson su šeima: žmona ir dukterimis Lucy Baines ir Lynda Bird.

Ar sulauks kitu 20 metų?

20 metų VLIKO sukakties išvakarėje, jos Vykdomosios Tarybos pirm. J. Glemža (Vokietijoje) Eltai pranešė: Darbų eilėje pirmą galvon minėtina propagandinė veikla ir informacija biuleteniais ir radijo perdavimais Lietuvon.

Tokiu būdū; VLIKas, at- rodo, jau pirtaria JAV valstybės departamento (ir Vienybės) puoselėjama! idėjai -- santykiuoti su žmonėmis už geležinės uždangos, žmogus su žmogumi pagrindu.

Santykių su Lietuvos lietuviais klausimas keltas ir Santaros-Sviesos akademikų suvažiavime Bačlūno vasarvietėje. L. Šmulskytis rašo: Po V. Meškausko įdomaus pranešimo, bendradarbiavimo tema užkūrė karštas diskusijas, nusitęsusias netoli trijų valandų." Nepasako, kuria kryptimi mintys krypo.

Dešimtoji lietuvių studijų savaitė Vokietijoje priėmė "sveikinimą tėvynei", kuriame lietuviams Lietuvoje įsako: "Norime priminti jums, kad kultūrinio gyvenimo lygio pakėlimas ir protėvių papročių išsaugojimas -- jūsų rankose." Kažin, ar ne per arogantiškas, toks sveikinimas? Savaitėje dalyvavo istorikas Z. Ivinskis, dr. J. Grinius ir kiti mūsų intelektualai bei būrys Europos ir Amerikos lietuvių.

Jau ir Dirva pastebėjo, kad naujieji ateiviai pridūrė "organizacijų infliaciją", kuri visuomenės pajėgas "atomizuoja".

Londono einančiame Slavic and East European Review tilpo prof. R. Šilbajorio "The Children in the Brothers Karamazov," kur įsiai aptaria vaikų vaidmenį Dostojevskio žinomoje apysakoje.

Visados malonu skaityti Morkaus "Iš po mano balanos" apie senus, garbingus mūsų veikėjus: kun. Burbą, kun. Žiliu, kun. Kaupą. Ju (ir daugelio kitų senų Amerikos lietuvių veikėjų) prisiminimą yra "užgožę" spaudoje naujieji "vyrai iš už jūrų".

Kun. Burba ir dr. Šliūpas, pavyzdžiui, buvo nesuderinami ideologiniai priešai, bet dirbo Lietuvai. Kun. Burba sykį pareiškė: Kas naudinga, priimkite, kas bedieviška-gyvuliška, atmeskite. Mano parapijonų nuo katalikybės ir penki Šliūpai neatitrauktų! Klastiškas pasakymas, bene taiklus ir mūsų dienoms, kai nenorima ieškoti santykio tarp išeivio Amerikoje ir lietuvių Lietuvoje (taip pat, menamais "ideologiniais" nesuderinamumais)?

11-ka Chicagoje veikiančių lietuviškų Savings and Loan bendrovių jau valdo 193 milijonus turtu!

Tamas Mack (Mikelionis), laimėjo rinkimus Wyoming County (Pa.) prokuroro vietai. Prieš dvejus metus adv. E. Lopatto laimėjo ten teisėjo vietą. Draugas prisimena, kad Chicagoje valdiškų vietų rinkimais yra laimėję: J. Elias, T. Žuris, J. Brenza, A. Wells, Baltis ir A. Ollis. Lietuvių išrenkama ir kitur nemaža, bet mūsų spaudoje tai retai atsispindi, nes (pagal dabartinę "madą") jie nebelaikomi lietuviams.

Laiške iš Lietuvos rašoma: Atlankiau brolių kolchoze: gyvena gerai -- brolis pasenęs, žilas. Žila ir brolienė, turbūt, iš laisvės, nes neturi nei žemės, nei gyvulių, tik vieną karvutę ir tą laikinai.

Stebėtojas

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta is 4 psl.

Mes iš savo pusės teturime priminti, kad galima įžiūrėti visokių bendrų ryšių. Sakysim, Dubury gali tiek susipainioti, kad gali pastebėti bendrų ryšių tarp Dievo malonės ir virvagallo. Kad tik žmogus nepasikartų šiūsi užėjus!

J. Klauseikis Naujtenose paskelbė skirtingas penkis centus į Vienybės ekskursijų fondą, bet su sąlyga, kad į Lietuvą vyktų ir Girnakalis su Vyt. Širvydu ir dar su sąlyga, kad į lietuvių gyvenimą žiūrėtų be liudininkų.

Nuo tų penkių centų atsisakome, ir tai ne todėl, kad per daug pinigų turėtumėm, bet kad yra žymiai didesnių reikalų. Pavyzdžiui, iš to kapitalo J. Klauseikis galėtų ką nors įdomaus užprenumeruoti Jeronimui Cicėnui. Jeronimas kiekvieną šeštadienį Naujtenose spausdina "Dienos skeveldras" ir tas skeveldras kartais turi lyg iš adatos vežimą priskaldyti iš vienintelio ir labai neįdomaus tarybinio savaitraščio Literatūra ir menas.

J. Klauseikis skaito Vienybę ir jaudinasi, lyg tas Margius ežį plaudamas. Reiktų patarti neskaityti. Gal kas nors bloga su širdimi atsiktiki. Paskui J. Klauseikio bičiuliai priekaištaus, sakys, Girnakalis žmogų užpumpino.

LIETUVOJE KLESTI MOKSLAI

Žinoma, klesti, tik kaip? Imame naują, šeštąjį tomą leidinio "Kalbotyra". 352 puslapiai. Tiražas -- 1,200 egz. Turinys:

P. Gaillūnas -- Dėl lietuvių kalbos veiksmažodžio tariamosios nuosakos optatyvinės reikšmės vienisiniuose sakiniuose;

L. Drotvinas -- Apie dabartinės lietuvių literatūrinės kalbos priešasties ir tikslo konstrukcijas su jungtuku kad;

A. Girdenis -- i-kamieniai Tirkšlių tarmės daiktavardžiai ir jų raida;

VI. Grinaveckis -- Zemaičių tarmių vokalizavimo susiformavimas;

VI. Grinaveckis -- Dėl Mažvydo katekizmo tarmės lokalizacijos;

V. Drotvinas -- Lietuvių literatūrinės kalbos sudurtinių būdvardžių struktūriniai-semantiniai tipai (remiantis XVI-XVIII a. raštų medžiaga).

Visi šie straipsniai užima 85 puslapius, parašyti lietuviškai su rusišku reziume.

Toliau eina rusiški straipsniai su lietuvišku ir kartais kit. reziume, 233 puslapiai:

M. Sivickienė -- Semantinės slaviškų skolinų vartojimo ypatybės izoliuotoje lietuvių tarmėje;

V. Jovaišas -- Rusiškosios konstrukcijos su prielinksniais po ir jų atitikmenys lietuvių kalboje;

G. Šarka -- Veiksmažodžių idėti ir eiti semantinės struktūros lietuvių ir rusų kalbose gretinamoji analizė;

O. Šulienė -- Beasmėnių sakinių tipai Lietuvos TSR Zarasų rajono rusų tarmėje;

E. Galnaitytė -- Gramatinė veiksmažodžio priešdėlio po- funkcija dabartinėje rusų kalboje;

E. Golubeva -- Būdvardžiai su priešagomis --uč--, ač-- XVII a. rusų senuosiuose raštuose;

E. Kedaitienė -- Asmens kategorijos klausimu (remiantis senosios ir bažnytinės slavų kalbų rašytiniais paminklais);

V. Balaišis -- Vardinio tarinio senojoje vokiečių aukštaičių kalboje klausimu;

D. Čebelis -- Pagrindiniai vardažodžio sistemos vystymosi keliai senojoje prancūzų kalboje;

E. Zibucaitė -- Apie vieną veiksmažodinių frazeologinių sinonimų tipą;

N. Kameneckaitė -- Sinonimai ir leksiniai-struktūriniai variantai dabartinės anglų kalbos veiksmažodinėje frazeologijoje;

I. Vitonytė -- Stilistinis atributinį junginių panaudojimas dabartinėje anglų kalboje;

E. Paulauskienė -- Skaičiaus kategorijos reikšmės skirtumai pastoviuose žodžių junginiuose.

Tęsiama 8 psl.

PRIEŠ 50 METŲ

(IŠ J. O. ŠIRVYDO 1913 METŲ DIENORAŠČIO)

Kovo 24: -- Jau pasirodė ir kelios porėlės lietuvių išsiimti leidimų sutuoktuvėms. Pietų metu nuėjau į greta esantį miesto knygyną ir peržiūrėjau eilę žurnalų. Paėmiau skaityti Arnoldo New Books, iš Washingtono pranešė mano stovį, 8-9 d. sausio kvotimuose imigracijos tulkiai: reikėjo 70% gavau 86. Tat, jei tebebūčiau Ellis Islande, vieta būtų užtikrinta.

Kovo 25: -- Biure darbo protarpiais parašiau straipsnį Balučio Lietuvai Chicagon. Pasiskaičiau Būgos veikale, Slaviansko-baltiskije etimologij keletu mūsų kalbos žodžių kilmę. Knygynę perskaičiau Journal of Philology Faye straipsnį Derivatives of the root stha, kur lyginama kai kurie mūsų žodžiai su lotynų, graikų, sanskrito ir anglų. Sątrauką paruošiau Vienybėi. Teisme, sakoma, buvo mūsų advokato kietai apklausinėjamas Bagočius.

Kovo 26: -- Parašiau Balučio Lietuvai straipsnį apie Bagočiaus bylą ir baigiau

skaityti Būgos veikala. Redakcijoje padėjau Braziui suvesti praėjusių metų finansus. Radome, \$8,000 pajamų, \$7,000 išlaidų (be spaudos darbu).

Kovo 27: -- K. Puidas iš Lietuvos rašo, kad Zigmo Gėlės-Gaidamavičiaus tėvas noris leisti sūnaus raštus. Parašiau, kad mūsų siūlymas todėl atpuola ir patariau tėvą nuo leidimo atkalbinti, pavedant jį mums.

Kovo 28: -- Vienybės red. J. Gedminas parodė J. Kerdiejaus iš Lawrence, Mass. laišką su sugražinta paščiuliu visai išbraižyta Vienybė -- girdi, ji pasidariusi "aristokratiška" ir "klerikališka." Vargšas Gedminas labai užsigavo, bet tokie laiška! juk -- redaktoriams mokykla!

Kovo 30: -- Neju ir aš "klerikalų" virstu? Sekmadienio rytas -- nuėjau į lietuvišką bažnyčią. Iš Waterburio, Conn. atvyko Mikas Alyta su žmona lankyti su Braziu Paukštį Amityville, N. Y.

SVECIUOSE PAS ARGENTINOS LIETUVIUS

Salomėja Narkėliūnaitė

Tėsinys

Per abų minėjimus, kurie vyko Centro Lituanos patalpose ir buvo skirti BALSŲ 35 metų sukakčiai, turėjau geros progos stebėti publiką salėje. Man atrodė, kad ji buvo įvairesnė nei Amerikoje.

Jei Amerikos lietuvių parengimuose buvau pratusi matyti didžiulį vienodo amžiaus dalyvių, tai čia ji buvo labiau maišyta, daugiau matėsi vaikų, paauglių ir jaunimo. Susidariau įspūdį, kad čia tėvai labiau rūpinasi savo vaikus atsivesti į lietuvišką parengimą nei pas mus "Nortamerikoje."

Tarp to gražaus jaunimo, kuris ateityje, be abejo, užims savo tėvų ir vyresniųjų dabar laikomus lietuviybės postus, BALSŲ minėjime buvo susirinkę beveik visi lietuviškosios veiklos veteranai.

Jdomu buvo susipažinti su pačiu pirmuoju BALSŲ redaktorium inž. agr. Juozu Bukevičium. Pasirodo, BALSAS, kaip ir kiti laikraščiai, turi savo ilgą pradžią, o kai jisai pradėjo eiti, tai buvo spausdinamas šifrografu, o jam leisti buvo sudaryta komisija. Pirmutinis tad tos komisijos pirmininkas ir yra buvęs inž. Bukevičius. Komisijai talkino ir eilė kitų veikėjų. Jų tarpe buvo Petras Jasiukynas ir Pilypas Vaitkevičius, su kuriais taip pat buvo malonios progos iš arčiau susipažinti.

Inž. agr. Bukevičius yra pirmas lietuvis, baigęs universiteto mokslus Argentinoje. Jis vietos lietuviams gerai žinomas iš savo veiklos Lietuvių Centre ir kt. draugijose, populiarius kaip paskaitininkas, o BALSŲ jisai rašinėja ištisus 35 metus.

Pakviestas tarti žodį sukaktuviniam BALSŲ minėjime, jisai apibūdino sunkų spaudos darbo kelią ir senosios kartos ateivių įnašą į lietuvišką veiklą. Kėlė mintį, kad iš senųjų daugiau ir negalima reikalauti — jie savo atliko, kiek jų jėgos ir sugebėjimai leido. Dabar, anot jo, ateina eilė jaunimui. Jisai pasidžiaugė, kad dabar Argentinoje jau keli šimtai lietuviško jaunimo studijuoja universitetuose. O kai senieji savo darbą buvo pradėję, tada jų vaikai vos pradines mokyklas lankė.

Kalbėdamas apie nuveiktą darbą, pirmasis BALSŲ redaktorius rūpinosi ir tolimiesniu laikraščio gyvavimu, kviesdamas ir toliau remti laikraštį, kuris sujungia visus tautiniais ryšiais.

Vėliau, kai susidarė proga apsilankyti inž. agr. Bukevičiaus namuose, kur jisai su žmona Ona, savodukra Graciela ir savo sesute Angela, gražiai mane su Ožinskais priėmė ir pavaišino, su juo teko pasikalbėti ir apie Lietuvą bei išėivių ryšius su ja.

Dalį jo minčių teko užrašyti į magnetofono juostelę, kuri dabar pasilieka kaip koks dokumentas, bylojantis apie tai, kaip tasai veikėjas-veteranas susirūpinęs lietuviybės išlaikymu Argentinoje.

Jisai išdėstė ir savo pažiūras dėl Lietuvos. Mylėdamas Lietuvą ir siekdamas jos nepriklausomybės, jis esąs įsitikinęs, kad už-

Tęsiama 7 psl.

Petras Jasiukynas su žmona prie savo namo El Palomar - Buenos Aires priemiestyje.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

SATYRINĖ TRIJŲ VEIKSMŲ KOMEDIJA

VEIKĖJAI

BURBULIS - kolūkio "Plačiuoju vieškeliu" pirmininkas
 PUTRIUS - buhalteris
 ŽVYNIŪTĖ - zootechnikė
 NAVICKAS - kolūkietis
 KIMSA - kolūkietis
 PENIMIS - spekuliantas
 DUNDA - draugas iš rajono
 ŠOFERIS
 BOBELĖ - su pienu skardinėmis
 PASTRIGA - šeštojo organizacijos atstovas
 MAGDALENA - vištininkė
 BRONISLAVAS - kolūkietis
 Kolūkiečiai ir kolūkietės

TĖSINYS

Burbulis (linguodamas galvą). Ek Kimsa, Kimsa... Žinai, kas tu esi?
 Kimsa. O iš kur aš žinosiu? Nemokytas.
 Burbulis. Tu esi praeities atgyvena, — šit kas tu toks.
 Kimsa. Oje! Oje!.. Atgyvena! Tai ką man reikia daryti?
 Burbulis. Reikia persiauklėti. Supranti? Ar tu gali persiauklėti?
 Kimsa (suraukęs kaktą, pagalvoja). Ryžtingai). Kodėl ne? Galiu. Kada reikia?

Burbulis. Tuoj pat, nieko nelaukiant.

Kimsa (pasvarsto, čekšnodamas liežuviu, purto galvą). Tuoj pat negaliu, draugas pirmininke. Neišeina.
 Burbulis. Kodėl neišeina?

Kimsa. Neturiu laiko, draugas pirmininke.

Burbulis. Juk tu nieko neveiki.

Kimsa. Kaip tat — nieko neveikiu? Alų darau. Matai, draugas pirmininke... (Sukikena, eina artyn, gniauždamas ausinę kepurę) Atėjau pakviesti jūsų į krikštynas...

Burbulis. Kokias krikštynas?

Kimsa. Na... Kaip pas žmones... Sūnų krikštynai!

Burbulis pašoka užstalėje, pasiremia į stalą delnais ir žiūri į Kimsa, lyg norėdamas smogti į kaktą.

Burbulis (piktai). Tai ką tu sau galvoji? Kas aš tau toks?

Kimsa (mirksiodamas). Drdr... draugas pirmininkas... Kas kitas...

Burbulis. Taigi! Draugas pirmininkas! O kas yra krikštynos? Religinis prietaras!

Kimsa (išsigandęs traukiasi atbulas, linkčiodamas). Atsiprašau, draugas pirmininke... Aš maniau...

Burbulis. Tu man kolūkį religijomis šiukšlinai? Aš tau įdėsiu krikštynas! Eik lauk!

Kimsa (kiūtina prie durų). Kad jaualus taip gražiai rūgsta... Kamara pilna tokio kvapo...

Burbulis (nutraukia, mėgdžioja). Kva-apol!

Kimsa. Alus, man rodos, bus kaip pernai per kalėdas... Atsimenate, draugas pirmininke, sakėte — aktaras...

Burbulis. Nektaras, asile, o ne aktaras. (Susimąsto. Nuleidžia balsą) Sentai užraugei?

Kimsa. Puta jau per kraštus drimba, draugas pirmininke. Kvapo net kleme pilna. Bijau, kad kaimynai neužuos-ty. Tarlamės su žmona ir sakome: pasikviesime draugą pirmininką. O žmona dar veršienos iškepsiant!

Burbulis. Taigi, veršienos... (Patylėjęs, su nepasitikėjimu) Bene ta tavo žmona moka veršieną kaip reikiant iškepti?..

Kimsa. Tai... kepdama vis iškepa...

Burbulis (žinovo tonu). Kepimas kepimui nelygus... Ar ji moka iškepti, pavyzdžiui, veršienos vyniotinį?

Kimsa. Kur ji mokės, draugas pirmininke. Tamsus žmogus.

Burbulis. O man — jei veršiena, tai tik vyniotinis.

Kimsa. Taigi, draugas pirmininke, ateisi, paagituosi mano pačią — išmoks! Juk išmokei krūminę per anglis išvalyti, kad būtų kaip ašara ir be tų sviltų.

Burbulis. Jei neturi kulinarinių sugebėjimų ir to, kaip jį... (trindamas rankas) skonio, tai ir neišmoks — mokyk nemokyk.

Kimsa. Nebijok, draugas pirmininke! Duosiu jai pauostyti kumščio, tai ir tie kuli... kuli... sugebėjimai atsiras. Tik va ko jai trūksta...

Burbulis. O ko?

Kimsa (prigesusiu balsu). Trūksta to veršio...

Burbulis. Tai ko čia man suoki apie veršieną, jei veršio neturi?

Kimsa. Taigi va tarlamės su žmona ir sakom: gal taip, kaip pernai per šventą Petrą, jūsų, draugas pirmininke, dangiško globėjo šventę... Juk radot bekonluką, nederią, iš tų kolūkinų... nurašytina.

Tęsiama 7 psl.

Argentinoj

Atkelta iš 6 psl.

sienyje gyvenantis lietuvis turi domėtis, kas dedasi jo tėvų žemėje ir džiaugtis viskuo, kas tenai lietuvių yra gražaus ir vertingo nuveikiama.

Jo manymu, lietuviai privalo būti visapusiškai informuoti apie gyvenimą Lietuvoje, ir jįsai gyre žygius tų lietuvių, kurie spaudoje ar kitaip bando į tą gyvenimą įžvelgti ne tik pro siaurus partinius akinius -- ar visiškai raudonus ar tik visiškai baltus.

Bendrai pas Bukevičius viešnağe buvo labai smagi. Žmonės kalbūs ir įdomūs. Nemažai keliavę, nesena! ir Amerikoje buvę. Prašė sveikinti dail. Nataliją Jasiukynaitę ir Juozą Audėną New Yorke. Pasirodo, su Audėnu Bukevičius vienoje gimnazijoje mokėsis ir kartu ją baigęs, apie ką bylojo ir pas jį ant sienos kabanti gimnazijos abiturientų nuotrauka.

Bukevičių dukra Graciela yra baigusi aukštąjį mokslą, mokytojauna gimnazijoje ir dalyvauja vietos lietuviškoje veikloje. Šiuo metu Bukevičiai yra išvykę į San Clemente del Tuju miestelį prie Atlanto, kur laiko 10 butų vasarajimui. Tenai juos pasiekia Vienybė.

Inž. agr. Juozas Bukevičius kalba S. Narkėliūnaitėi magnetofoninę juostą savo nuomonę apie lietuvių išlaikymą užsieniuose.

Sėja ir piūtis

Atkelta iš 6 psl.

Valandėle Purbulis ir Kimsa rymo ant stalo, sudure žvilgsnius.

(Sukosėjęs) Alus, sakau, bus -- šventieji laižysis. Ir tas vyniotinis bus. Tik veršiuoką... Žinoma, ne visai stipeną... Nukombinuosim, draugas pirmininke?

Burbulis. Oi Kimsa, Kimsa... Koks tu žmogus! Būtinai tau reikia persiauklėti.

Kimsa (karšta). Ar aš sakau, kad nereikia? Reikia! Po krikštynų tuoj ir šoksiu į tą persiauklėjimą. Kaip dievą myliu!

Smarkiai atsiveria durys. Įeina kolūketis Navickas. Neaukštas, stipraus stoto, apsilvilkęs vatiniu, apsiavęs guminiiais batais. Ironiškai nusiteikęs.

Navickas (nusiėmęs kepurę, šluostosi prakaitą). Labos dienos linksmam kompanijai! Va kur Kimsa trinasi. O laukuose nematyti.

Kimsa. Man jau pirmininkas už tai kailį išdirbo. Ko tu čia dar? (Burbuliui) Tai gi va ir sakau, draugas pirmininke, kad vis tokie oral. O man -- ar čia ramatikas, ar čia kitas kuris galas... Ko ją vos pavalku, ir tiek. Kai tik oral pasitaisys, pririšęs namie neišlaikys! Sudie. (Šluobdamas išeina)

Burbulis (pagavęs Navicko įtarų žvilgsnį). Tai mat, Baigiu žmogų perauklėti. Greitai įsijungs.

Navickas. Įsijungs jis tau, lauk... Kaip jūs jį auklėjate?

Burbulis. O kaip žmonės auklėjami? Paaiškinimais... Patarimais... Gyvais pavyzdžiais...

Navickas. Jumis dėtas, pirma išrėžčiau jam iš nugaros diržą, o tuo diržu ir auklėčiau. Velniai bežino, kas dedasi laukuose, draugas pirmininke.

Burbulis (atsilošia, surūstėja). Kaip tai -- velniai bežino? Išaina, kad aš, pirmininkas, nežinau? Rajonas -- nežino? Tik velniai. Ar tu suvoki, ką šneki? (Krumpliais beldžia į stalą, akcentuodamas žodžius) Žemini vadovaujančių draugų autoritetą!

Navickas. Žiūrėk -- žemini... Mes jūsų autoritetą, draugas pirmininke, taip saugom, kad tylim, net už darbdienius nieko negaudami.

Burbulis. Kas čia per kalbos? Gaudami, negaudami... Kuris čia iš jūsų kolūkyje badaujat?

Navickas. Kas čia badaus... miesto krautuvėse duonos, kiek nori, tik netingėk parsinešti.

Burbulis. Matai! Tai ko jums dar?

Navickas. Tai jau iš tiesų -- ko dar... Kai kurios kolūkio moterėlės net labai patenkintos: į miestą duonos nubėgdamos, dažniau užsuka ir į bažnyčią... Pasimelsti... Kad dievas suteiktų kolūkio vadovybei šventos dvasios... Protelį kad apšviestų...

Burbulis. Tau pačiam, Navickai, ir reikėtų ta protelį apsišviesti. Tada nespokšotum tik į kolūkio šią dieną. Matytum ir jo klestintį rytojų.

Navickas. Kol kada bus tas klestintis rytojus, šandien vis dėlto reikėtų mums dirvas žmoniškai apsėti.

Burbulis. O ką, ar mes ne žmoniškai sėjame?

Navickas. Mes tik paukštelius lesiname. Vyrai grūdus į dirvą sėja, traktorius akėja, o akėčių -- tik septyni nagai.

Burbulis. O kiek jų turi būti, tų nagų?

Navickas. Žmonės sako, kad dvidešimt aštuoni...

Burbulis. Maža kas ką plepa. Visų nesuklausysi.

Navickas. Aš ir neklausau. Aš tik žiūriu ir džiaugiuos; gerai, kad sėklos neįakėja. Į mūsų kolūkj suskrido paukščiai net iš gretimų rajonų. Išgarsėsime, draugas pirmininke!

Burbulis. Klausyk, Navickai... Kam tu suki man galvą tokiais niekais?

Navickas. Nei aš suku, nei ką. O jeigu sukasi -- patikrink, nuo ko ji čia galėtų sukintis, draugas pirmininke.

Burbulis. Tu pats pasitikrink. Savaįją.

Navickas. Aš ir atėjau patikrinti -- ir savosios, ir jūsiškės, kuri čia netvarkoj. Rudenį sudarėme sėjos planą.

Burbulis (kategoriskai). Viskas suderinta su rajonu.

Navickas. Kelinti metai iš eilės apsėjamos tos pačios pakelės ir tos pačios kalvos. Parodai. Anie pirmininke!

Burbulis. Kas atvažiuoja, kad iš tolo matytų -- viskas apsėta!

Burbulis (atsistoja). Ak, tai šitaip! Vadinas, eini prieš direktivas, pilieti Navickai!

Navickas. Matai, draugas pirmininke, mes norime valgyti. Kuriuose kolūkiuose tos direktivos žmones maitina, ten prieš jas niekas ir neina. Ten direktivos padeda dirbti ir gyventi. O jūs mums taikote jas išvirkščias. Dėl to ir kaifmyniniai kolūkiai iš mūsų juokiasi. Sako -- kvailius ir bažnyčioje muša.

Burbulis (pamokomai). Neikit į bažnyčią, niekas jūsų ir nemuš. (Piktai) O antra -- kokios direktivos išvirkščios? (Pabrėždamas) Pasakyta -- sėti aukštame agrikultūros lygyje. Aukštame! Reiškia -- kalvose, aukštumose!

O tu eini prieš, draugas Navickai!

Navickas. Al Jei taip suprantame direktivas, tai sėkim ant stogų. Bus dar aukštesnis agrikultūros lygis.

Burbulis. Klausaus tavęs, Navickai, ir galvoju, ar tik tu dabar manęs nekritikuoji?..

Navickas. Bala žino, ar kritikuoju, ar loju kaip šuo į mėnulį...

Burbulis. Kritikuoji! Aiškiai kritikuoji! Gerai. Kritikos aš neužgnaužiu. Kritika -- variklis pirmyn! Bet kokia turi būti kritika? Tavo kritika turi būti iš apačios! Tokia, tartum tu man va šitoks... iki kelių. (Parodo ranką) O tu kritikuoji iš viršaus. Lyg pirmininkas būtum tu, o ne aš.

Navickas. Ačiū, kad pamokei, draugas pirmininke. Tai gal man atsiklaupiti?

Burbulis (patylėjęs pagrasina pirštu). Navickai.. Žinai, kas esi buvęs?.. Elementas!

Navickas. Dabar esu kolūketis. Dirbau žemę ir dirbu. Kitokių minčių galvoje neturiu.

Burbulis. Girdžiu, girdžiu, kaip tu ten... Šiaušies. Prikąsk liežuvį, Navickai... Kad netektų gailėtis.

Navickas. Kol čia kuris gailėsimeš, gal po laukus pasidairytum, draugas pirmininke.

Burbulis (niūriai). O kas ten tokio?

Navickas. Kolūkiečiai pasiilgo. Kitas, sakčsi, net užmiršęs, kaip jūs atrodote. Sako, alaus nedarau, krūminės nevarau, tai ir pirmininko nematau. Jie maic ir pasiuntė pas jus: pakviesk, sako, pažiūrėti, kas, kaip -- kur pasėta, kur sėjama. Prašytumėm...

Bus daugiau

Su Petru Jasiukynu, taipgi vienu BALSŖ ūly, dar laikraščiu vos pradėjus eiti, man teko kiek anksčiau susipažinti. Tai buvo per Zolines. Atvyko jįsai pas Ožinskus manęs pasiimti. Apie valandą važiavome į jo miestelį El Palomar.

Čia pirmą sykį turėjau progos pamatyti Buenos Aires priemiesčius. Pravažiuoti teko pro labai varginagas vietas. Daug kur gatvėse tūnojo vanduo, subėgęs iš namų, kur šeiminkės baltinius plovė, nes nėra kanalizacijos.

Jasiukyno miestelis apyšvarus, o vieta, kur jįsai su šeima gyvena savo nuosavame namelyje, graži, mat, rajonas, kuriame susispietę didžiumoje baltarankiai -- valdininkai. Prie baltarankių reikia priskaičiuoti ir Petrą Jasiukyną. Jįsai jau senokai dirba banke.

Tęsiama 9 psl.

Inž. agr. J. Bukauskas kalba BALSŖ sukaktuviniame minėjime šiemet Buenos Aires.

Mano apsilankymas Lietuvoje

Iš Vilniaus į Kauną netoli, automobilu pasiekama per porą valandų. Bet koks didelis laiko skirtumas, galvojau, prisimindama mūsų vargingą kelionę lenku okupacijos metais, kai pakeliui į Ameriką su Motina visą naktį važiuovome iš Vilniaus į Kauną. Tada reikėjo važiuoti aplinkiniais keliais, per Latviją.

Ir šiuokart kelionė į Kauną užtruko visą parą, bet todėl, kad po vizito Pircūpyje, kartu važiuavęs Stasiulionis pasiūlė aplankyti Druskininkus - vieną gražiausių Lietuvos kurortų, kuris kartu su Vilniumi po I Pas. karo buvo lenkų okupuotas. J. Pilsudskis ant Nemuno kranto Druskininkuose buvo pasistatęs vilą ir čia atvykdavo poilsio.

Automobiliui pilnu greičiu važiuojant į Druskininkus, žiūrėjau per langutį ir gėrėjausi Lietuvos gamta. Iš vienos ir kitos kelio pusės - tiršti miškai, kur nekur, tarp pušynų, pamatydavau medinį kryžių. Tai vis paminklai Lietuvos partizanams. Kelias beveik tuščias, čia trafiko problemos nėra. Pralenkėme vieną, kitą autobusą, sunkvežimį, ar kokią kaimietį, važiuojantį rogėmis. Vienoje vietoje kelią pastojė briedis, bet iki automobilis privažiavo ir filmų aparatas buvo nustatytas, išsigandęs gyvulėlis spėjo pasprukti į mišką. Per visą kelionę atidžiai stebėjau visą aplinką, kai kur tolimoje matydama ir kolchozus. Paskendusi mintyse vis prisiminiau savo vyro dažnai kartojamus žodžius:

-- Didžiausioji Lietuvos nelaimė, - jį aiškino man ir sūnui, - yra jos geografinė padėtis. Iš rytų ir vakarų apsupta trijų didelių valstybių, mano gimtoji žemė todėl visų taip draskoma...

Panašias mintis čia girdėjau iš kitų, kai kalbėdavau apie Amerikos lietuvių pastangas išlaisvinti Lietuvą.

- Tai neįgyvendinama svajonė... Jeigu pasitrauktų rusai, tai kraštą tuojau užgrobtų lenkai ar vokiečiai... Lietuva per maža, kad galėtų apsiginti nuo tokių priešų... - ne vienas sakydavo.

Iki apėjau Druskininkų ligonines ir sanatorijas, jau buvo tamsu. Doktorės Dulaitienės lydima, aplankiau nuostabias Druskininkų mineralinio vandens ir purvo gydyklas, kuriose šimtai ligonių, atvykę į kurortą gydomi nuo visokių ligų: kepenų, tulžies, nervų sutrikimų, širdies ir kt. Dauguma ligonių kitataučiai, bet gydytojai ir personalas beveik visas lietuviškas. Poilsio namai, sanatorijų ir gydyklų pavadinimai, taip pat lietuviški: "Nemunas", "Dainava", "Tėvynė", "Saulutė" ir pan. Man buvo nuostabiusia, kad visas gydymas - nemokamai, bet tuo pačiu kartu stebėjausi, kad gydytojams taip mažai mokama - teuzdirba 100 rublių į mėnesį algos.

Viename paviljone prie Nemuno kranto, kur trykšta šaltinis ir pastatas išpuoštas "Eglės žalčių karalienės" pasakos mozaika, ir aš atsigėriau to stebuklingo mineralinio vandens. Vakarleniavau didžiulėje valgykloje, kurioje mažai žmonių tuo metu buvo, bet vasara, sako, vietų nuolat pritrūksta. Virėja, man specialiai prašant, iškepė nepaprastai skanius bulvinius blynus.

Ryte dar pavaikščiojau Nemuno krantais. Tolumoje mačiau vieną ekskursiją, perplaukiančią Nemuną į Druskininkus. Miestelyje vaikštinėdama užėjau į vaistinę, nusipirkau vaistų nuo kosulio, o paskui aplankiau vieną didesnių parduotuvių. Krautuvė tikrai universalinė. Čia visko galima nusipirkti: kosmetikos, medžiagų, rūbų, batų, dviračių, foto aparatų ir kt. daiktų. Suknelių ir batų kainos labai aukštos. Ta proga Stasiulionui pastebėjau, kad tokias sukneles Amerikoje galima nupirkti už penkis dolerius, o čia kainuoja virš keturiasdešimts rublių. Jį štai aiškino, kad moterys Lietuvoje retai kada perkasi sukneles krautuvėse, dažniausiai pačios pasisiūdina. Todėl toks didelis pasirinkimas medžiagų, kurių kainos ne taip jau brangios, kaip teko Amerikoje išgirsti.

Skulp. V. Vyšniausko kūrinys "Motinystė" Druskininkų parke.

Vėliau Stasiulionis man "atsikeršijo", kai nuėjome į foto aparatų skyrių. Parodė, toki pat vokiečių gamybos aparatą kaip mano, už kurį Amerikoje sumokėjau beveik 50 dol., o čia galima nupirkti už 9 rublius.

Druskininkus buvo įdomu pamatyti dar ir dėlto, kad šiame kurorte gyveno įžymusis lietuvių dailininkas M. K. Čiurlionis. Čia jis buvo sukūręs ne vieną savo tapybos kūrinių. Čiurlionio namelyje Druskininkuose dabar įkurtas jo memorialinis muziejus.

Lietuva tokia nedidelė, bet kokia turtinga savo praeitimi, istorinėmis vietovėmis ir gamta, galvojau Druskininkus apleisdama.

Buvo po dvyliktos, kai sėdome į automobilį pakeliui į Kauną. Soferį prašiau skubėti, nes dabar kiekviena minutė buvo brangi, mano viešnagai Lietuvoje baigiantis. Vykstant į Kauną, turėjau progos pamatyti dalį Dzūkijos: Birštoną, Garliavą, Merkinę, Alytų ir kt. vietas. Antrą valandą po pietų gruodžio 29 d. važiuavau Laisvės Alėja ir netrukus pasukome į "Lietuvos" viešbutį.

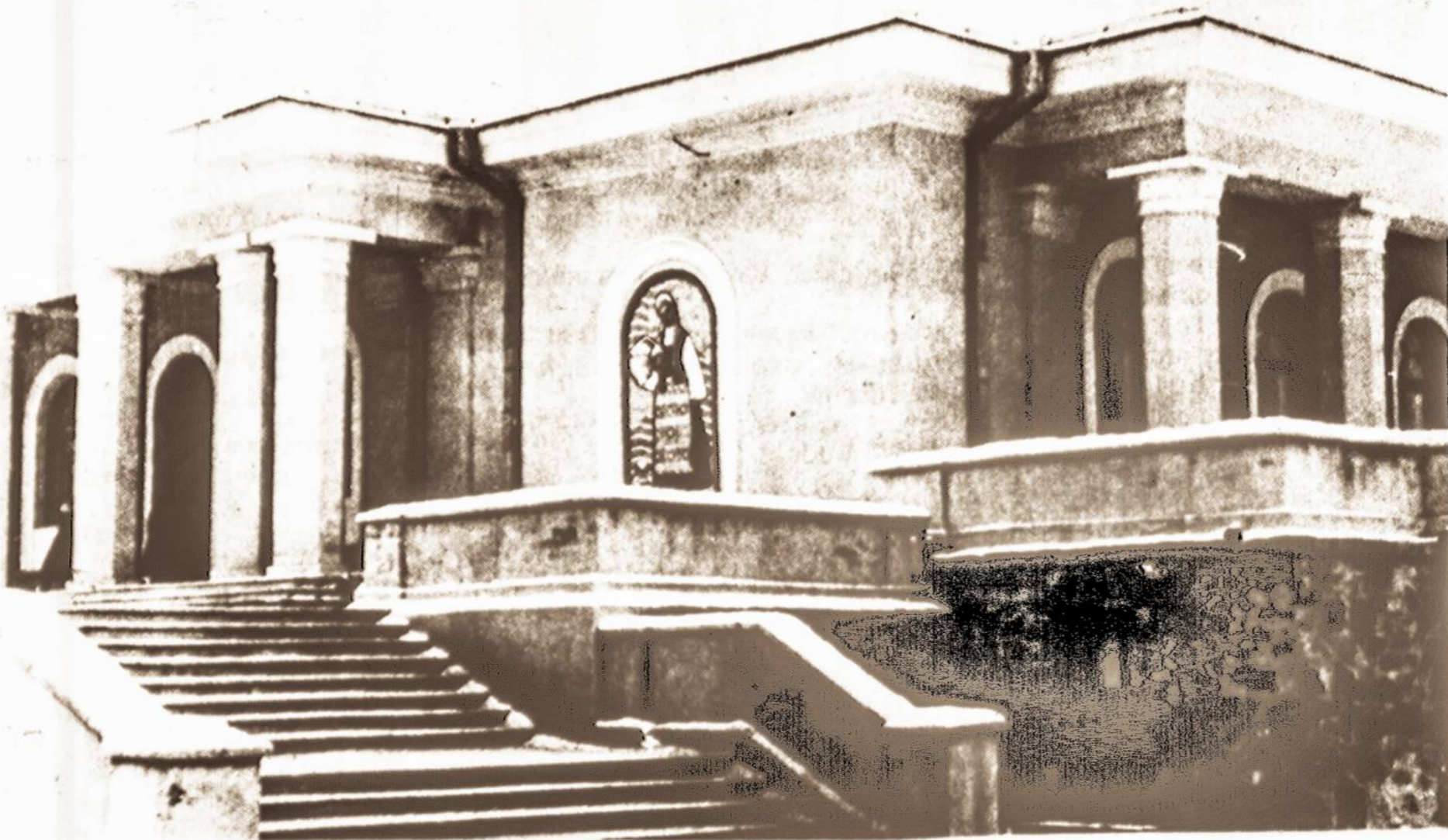
Įspūdis nekoks. Viskas dvelkia seniena. Man paskirtas kambarys trečiame aukšte, be maudynės. Reikėjo eiti per ilgą koridorį, kad pasiektčiau prausyklą.

Dėl kambario ir kitų nepatogumų pasiskundžiau Stasiulionui, bet tai nieko nepadėjo.

-- Geresnio ir moderniškesnio viešbučio Kaune tuo tarpu neturime, - jį štai atsakė. Bet kodėl taip nusiminti, juk čia vienas iš jūsų "buržuazijos" palikimų...

Nieko neatsakiusi grįžau į savo šaltoką kambarį. Kuo greičiausiai skubinausi persirengti ir išėiti. Nuėjome pietauti į garsųjį "Metropolis", apie kurį tiek daug Amerikoje buvaigirdėjusi. Čia yra keli valgomieji. Nuėjome į patį didžiausią. Supažindino mane su drabužinės prižiūrėtoju, kuris, pasirodo, čia pat, drabužinėje dirbo ir Lietuvos nepriklausomybės laikais. "Metropolis" labai patiko. Maistas skanus ir gražiai patiekiamas.

Vėl skubėjau į viešbutį, nes turėjau susitikti su buv. Lietuvos Užsienyų Reikalų ministru J. Urbšiu, vienas seniausių mano vyro draugų iš Paryžiaus laikų. Buvau dėkinga Stasiulionui, padėjusiam taip greitai J. Urbšį Kaune susirasti. Tą vakarą, be to, buvau pažadėjusi Ant. Kubertavičienai atvykti į Kauno Valst. Dramos teatrą ir pamatyti ją vaidinant komedijoje "Seštasis aukštas". *Bus daugiau*

Purvo gydykla Druskininkuose.

Lionės Jodytės

TOWN HALL REČITALIO ILGO GROJIMO PLOKŠTELĖ IŠFINA PRIEŠ KALĖDAS. KAINA \$5.98 VIENA.

ALEX MATTHEWS, 256 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.

Didesniems kiekiams duodame nuolaidą.

Viršelį iliustravo dailininkas JURGIS JUODIS

Norintiems įsigyti plokšteles Kalėdoms, prašome siųsti čekius ar perlaidas šiuo adresu:

Artimuosius, gimines ir draugus susitinkame dažnai, atnaujinkime senas pažintis, atsilankydami į sauniasią New Yorke

Naujųjų Metų sutikimą

kurį rengia New Yorke sportuojantis jaunimas vadovaujamas Lietuviu Atletų Klubo 1963 M. GRUODŽIO 31 D. 10 VAL. VAKARE

Naujųjų Metų sutikimo pokylis įvyks

SAIEVA PARKVIEW MANOR, "RAINBOW" SALĖJE

260-262 Knickerbocker Ave. Brooklyn, N. Y. (šalia parko)

ŠOKIAI IKI 4 VAL. RYTO, GROJANT ALGIO ŠTAROLIO ORKESTRUI

Svečiai bus pavaišinti gausiais skaniais lietuviškais valgiais, degtine ir šapmanu.

Veiks rengėjų bufetas. Maistą teikia A. Kaunas. \$10 ASMENIUI

STALIUKAI (10 ASMENŲ) UŽSAKOMI IŠ ANKSTO PAS:

Liet. Atletų Klube (D. Averka), 1332 Halsey St., Brooklyn, N. Y. tel. 4Y 7-9756

J. Andriūšį, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. tel. VI 7-4477

V. Kidolį, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. tel. MI 1-3894.

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

Mano padėka

Negalėdama atskirai asmeniškai padėkoti už man pareikštą užuojautą ar paramą ryšium su mano Motinos netekimu, šia proga dėkoju visiems, kurie mane užjautė ar vienokiu bei kitokiu būdu man padėjo mano skausmo valandoje.

Esu dėkinga Vilniaus Onkologinės ligoninės medicinos personalui su vyr. gydytoju Pranu Makariūnu (mano mokslo draugu) priešakyje. Taip pat dėkoju tos ligoninės 23-ios palatos ligonėms, kurios, kad ir pačios sirgdamos, mano Motiną globojo, o kitos net budėjo prie jos paskutinėmis jos gyvenimo valandomis.

Dėkoju mano bičiulei Polei Cicėnaitei, kuri Motiną lankė, o paskutines naktis budėjo prie jos ligoninėje. Dėkoju jos broliui ir mano buvusiam mokytojui Bernardui Cicėnui, mano kolegomis Vincui Uždaviniui, Albinui Zukauskui ir kt.

Ypatingai dėkoju Mielagėnų parapijos klebonui kun. Vincui Miškiniui, kuris atliko laidotuvių apeigas, ir visiems mano brangiems Salamiankos ir Mielagėnų kaimynams, kurie dalyvavo paskutinėje mano Motinos kelionėje, atsisveikinant jai su šiuo pasauliu.

Amerikoje -- dėkoju savo bičiuliams ir draugams iš Didžiojo New Yorko, pirmoje eilėje Vienybėčiams, toliau -- draugams iš Chicago, Detroito, Clevelando, Los Angeles, Washingtono, Philadelphijos, Newarko, Elizabetho, mano profesijos draugams iš United Nations Correspondents Association, Lietuvių Atstovybės New Yorko Klubui, Moterų Vienybei, mano bičiuliams Kanadoje: Toronte ir St. Catherines, Londone -- Anglijoje, Poznanėje ir Varšuvoje-Lenkiijoje, Paryžiuje -- Pranc., Buenos Aires -- Arg., S. Paulo, Brazilijoje. Dėkoju kungams, atlaikiusiems šv. Mišias, ir tiems draugams, kurie tas mišias užpirko.

Ta pačia proga negaliu pamiršti kelių laiškų, Viename jų Pranė Lapienė iš Stony Brook, Long Island, rašė:

"... Tavo išvykimas į Lietuvą aplankyti sunkiai sergančią Motiną jaudino kiekvieną motiną. Tu savaitę išbuvai prie Motinos lovos Vilniaus ligoninėje, grįžai, nes Tavęs čia laukė darbas, ir įsipareigojimai. Ir šit Tave atsiveja telegrama, pranešdama, kad likai pilna našlaitė. Tebūnie Tau nusiraminiu tai, kad viską padarei tėvų gerovei, ko nevisi tėvai drįsta tikėtis. Nusišluostyk ašaras, telk jėgas tęsti tą darbą, už kurį lietuvių visuomenė Tave pamilo, šiandien drauge su Tavimi liūdi ir Tavimi didžiuojasi..."

Vienybėčiai Jonas ir M. F. Yokubynai iš Toronto, tarp kitų dalykų, rašė: "... Ji turėjo būti neeilinė Motina, išauginusi taip atsidadusią dukrą, kaip Jūs. Nedaug pasaulyje dukrų, kurioms tūkstančiai mylių -- ne atstumas, ir šimtai dolerių -- ne trūkumas, kad

pasiektų dar kartą savo mylimą Motiną ir suteiktų jai suraminimo jos kančiose... Skaičiau V. Uždavinio prisistatymo laidotuvių aprašymą ir verkiau... Linkime Jums nusiramimo ir geros sveikatos".

S. Narkėliūnaitė

Dalis 23-sios palatos ligonių, kurios velionę Konstanciją Narkėliūnienę (viduryje) globojo ir net prie jos budėjo paskutinėmis jos gyvenimo valandomis.

Pranas Makariūnas, Vilniaus Onkologijos ligoninės vyriausias gydytojas, savo kambaryje.

BARBOROS ARMONIENĖS KNYGA ISPANIŠKAI

B. Armonienės atsiminimai iš Lietuvos ir iš Sibiro tremties ir kalėjimų iš anglų kalbos išversti į ispanų kalbą ir išėjo 400,000 egz. tiražu.

Ispaniškai knyga pavadinata "Deje mis lagrimas en Moscu". Knygos leidykla Plaza & James, S. A. - Buenos Aires - Barcelona - Mexico, D. F.

Knygos autorė jautriai rašo apie savo vargus ir kančias, bet moka būti objektyvi.

Vilniuje išėjo sukaktuvinis Donelaičio leidinys "Jau saulelė vėl," kur sudėti pavyzdžiai Donelaičio raštų vertimų vokiečių, latvių, lenkų, rusų, ukrainų, čekų, žydų, estų, lotynų, gudų ir esperanto kalbomis.

Svečiuose pas Argentinos lietuvius

Atkelta iš 7 psl.

Tai toks darbas Argentinoje laikomas baltarankiu. Pasakoja jįsai man apie jį ir tai, kad ir jo žentas taipgi dirbęs banke, tikta kitos firmos.

Jo žentas siriėtis Anthony Daheg, labai simpatiškas vyrukas. Su juo irgi teko susipažinti, o taip pat su visa Jasiukyno šeima. Jo žmona -- Emilija su anūkeliais radome namie. Ji veikią pradėjo gaminti pietus, kurių susėdome kartu su Jasiukyno dukromis Lilla ir Isabel, žentu ir jų vaikučiais.

Po ju, Jasiukynai aprodė savo namus ir atminimų padariau keletą nuotraukų. Mat, Jasiukyno sesuo Natalija, dailininkė, kuri gyvena New Yorke, buvo mane prašiusi aplankyti jos brolių ir perduoti jos sveikinimus. Visiems buvo labai įdomu patirti, kaip Natalija gyvena ir bendrai, kaip gyvenama Amerikoje, apie kurią jau nuo seno galvoja ir Jasiukyno dukra su vyru.

Nežiūrint, kad iš Argentinos daug jaunų žmonių veržiasi į Šiaurės Ameriką, man atrodė, kad Dahegio šeima nebuvo reikalo vykti, ir aš tai jiems pabrėžiau, pasakodama apie uždarbius ir pragyvenimą JAV, kai šeimoje dirba vienas asmuo, o reikia išgyventi keturiems. Nežinau, ar jie man iš tikrųjų patikėjo, nors atrodė, kad tėvo patarimui, jog šitokiom sąlygom geriau pasilikti Argentinoje, jaunieji labai entuziastingai pritarė.

Jasiukyno šeimoje jaukiai gyvenama. Namukas nedidelis, bet jo užtenka tėvui su žmona ir dukromis. Gal galima būtų ir plačiau

veržtis, jei pragyvenimas nebūtų pasunkėjęs, viskas nežmoniškai pabrangę. Gerai dar, kad Jasiukynai namuką savo turi, nes iš pinigų, kurie buvo banke, kaip ir visiems kitiems, tenai pinigų laikiusiems, prie pezo nuvertinimo, nelabai kas būtų ir likę.

Pas Jasiukynus pirma sykį savo gyvenime teko paragauti "matės". Tai toks Lotynų Amerikos gyventojų, sakyčiau, nacionalinis gėrimas, arbata ne arbata, kažkas panašus į ją.

Specialiame indelyje užpila žoles, ir paskui gerinama su tokiu cibuku. Man atrodė, kad tai lyg tabakas užmerktas, kai paragavau, Jasiukynienės paraginta, ir prašiau, kad man jos daugiau nesiūlytų. Jiems "matė" labai patinka. Jasiukynas pasakojo, kad daug kur šeimose iš ryto žmonės tik patraukia to vandens ir cina į darbą. Ta specialių žolių arbata stipri ir gaivinanti.

Man vietoje "matės" patiko Jasiukynų paprasta arbata su citrinom nuo ju nuosavo medžio. Toks aromatas! Kad taip New Yorke toks citrinmedelis, galvoju sau, žiūrėdama į Jasiukynų medį, kurio šakos beveik linko nuo derliaus naštos, nors tai buvo žiema Argentinoje.

(bus daugiau)

Oro paštu 29 d. lapkr. Ameriką pasiekė Vilniaus Tiesos 23 d. lapkr. nr., pranešęs apie prez. Kennedy mirtį, lapk. 24 d. nr. su Kennedy atvaizdu ir Chruščėvo bei pareigūnų, pasirašančių užuojautos knygoj, JAV ambasadoje nuotrauka.

Kun. Vincas Miškinis, Mielagėnų par. klebonas, vietos kapinių alėjoje, išaugusioje per pastaruosius dvidešimt metų.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 5 psl.

Lingvistinėse pastabose J. Kazlauskas -- Archaiškos priebalsinio kamieno linksnių formos, Recenzuojamas lotynų kalbos vadovėlis, Vienuolika puslapių kalbinio gyvenimo kronikos.

Išsivijoje šio rinkinio recenziją terašo kalbos specialistai. Mano reikalui tuo tarpu užtenka paties leidinio apžiūrėjimo; girdėtos ir negirdėtos lietuvių kalbininkų pavardės, jų straipsnių temos, lietuvių ir rusų kalbų vieta šiame leidinyje.

Išsivijoje žinoti, ką veikia tėvynėje pasilinkusi tauta, o kad tėvynėje žinotų apie išvių darbus -- viena kultūrinė ryšių su tėvynė apraiška. Lietuvis pareiškia tokios informacijos turėti. Pabrėžiu -- tai yra tautinė pareiga, pareiga jausti tautos kamieno gyvenimo pulsą. Žinoma, tai neįpareigoja visus žinomus faktus tik teigiamai vertinti.

Štai kiek šviesos apie kitas broliškas respublikas. Vartau V. A. Žurkevičiaus ir O. F. Jekuškos "Geografija Bėlaruskoj SSR", išleista Minske 1962 m. Taltrečioji, 48,000 tiražo laida, skiriama aštuonmetei mokyklai. Nei žodžio gudiškai, tik rusiška.

Išsirašiau Ukrainos mokslų akademijos leidinį apie pastarajam dvidešimtmety Ukrainos teritorijoje rastus numizmatikos lobius. Išleista Kijeve 1963 m., 212 psl. Ir kad nors vienas puslapis būtų ukrainiečių kalboje! Tik rusiška.

Maiykite, einama prie to, kad vieningoje sovietų tautoje apšviesti žmonės visgi gerai mokėtų savo tautos kalbą -- tarybų tautos kalbą (Nepatogu ir sakyti -- Rytų Europos kolonizatorių rusų kalbą!)

POSĖDŽIAVO LITUANISTIKOS INSTITUTO IŽDO VALDYBA

Spalio 22 d. įvyko posėdis. Dalyvavo vald. pirm. A. Baliūnas, Inst. prez. dr. P. Jonikas, Iždo Tarybos vald. vice pirm. dr. K. Sidlauskas, Ižd. inž. A. Semėnas ir sekr. K. A. Girvilas.

Posėdyje buvo nutarta kviesti kooptavimo teise antruoju vice pirm. teisininką istoriką Joną Dainauską, žinomą kultūrininką.

Iždo Tarybos pirm. A. Baliūnas toliau padarė pareiškimą, kad, norint sėkmės I-tuto darbuose, reikalinga sudaryti tiksliai suderintą veikimą paties I-tuto ir Iždo Tarybos, t.y., Iždo rūpintojų, einant dėsnui, kad kai asmuo aukoja pinigais, jis nori žinoti, kam ir kaip tie pinigai bus sunaudoti.

Pagal darbo sričių derinimo idėją pripažinta reikalinga pagyventi visuomenės informavimą apie I-tuto sudėtį, uždavinius ir darbus. Tam reikalui nutarta skubiai išleisti suglaustą informacinį leidinį ir jį paskleisti tarp lietuvių.

Leidinyje numatyta paaiškinti ALEKSANDRYNO reikšmę ir nurodyti, kas toliau numatoma atlikti; be ko kita, pirmiausia būtų pradama leisti lituanistinis žurnalas metraštis.

Ryšiū su reikalu informuoti apie Lit. Inst., numatoma suruošti ir viešas susirinkimas akademijs, kurios programoje galėtų būti didžiųjų lituanistų Biržiškų pagerbimas, o kartu ir ALEKSANDRYNO išleidimo iškilmės.

Kartu su šiais paruošiamaisiais darbais yra šiuo metu korespondenciniu būdu daromi ir Lit. Inst. prezidento rinkimai, vykdomi dr. P. Joniko sudarytos rinkimų komisijos, kurion įeina A. Baliūnas, Vl. Jakubėnas ir K. A. Girvilas.

K. A. G.

Kanados Hamiltono lietuvių žuklautojų ir medžiotojų draugija suruošė 12-kos narių ekskursiją į tolimas Kanados šiaurės ežerus. Du šimtu mylių vyko automobiliais, po tohidroplanu. Žuvavo dvi dieni, sugavo 50 lydekų ir kitų žuvų. Vakarais skardino Kanados šiaurės padangė mūsų liaudies dainomis.

Muzikos trupiniai

J. KREIVĖNAS

Br. Raila (žiūr. Dirva XI,8) lietuvių kultūriniam gyvenime terado pareiškusių tris žydas: Iz. Kisina, Zimana ir Sluckj. Jis galisi ketvirtas -- Lifšico, kilusio iš Druskininkų, dabar pagarsėjusio prancūzų kilmės amerikiečio skulptoriaus.

Tai yra netiksliai, mūsų tautoje žydas menkinanti informacija. Tiesa, apie žydas ligi nepriklausomybės laikų mūsų kultūriniam gyvenime lyg ir negirdėti. Tada lietuvių ir žydų masių santykių buvo labai grubūs. Žydai gyveno arba savo uždaru gyvenimu arba reiškesi su rusais. Vargu čia buvo galima išgalvoti ką geresnio.

Bet nepriklausomos Lietuvos gyvenime žydų kultūriniai ryšiai su lietuviais pasidarė jau neišvengiami. Čia buvo sunkumų, nes naujai susikūrusi valstybė tiek pakeltė tautybių svorius Lietuvos plote, taip siekė pakelti miestų gyvenimo strauktūrą juos sulietuvinant, kad Lietuvoje žydai turėjo pasijusti lyg iš naujo imigravę. Bet jie Lietuvoje siekė įsikurti, už tai mėgino šen ten reiškesi ir lietuvių kultūriniam gyvenime. Be žydų kilmės bibliografo Iz. Kisino, minėtinas dail. Arbit-Blatas.

Ypač ryškų žydų rolę muzikiniam gyvenime. Čia simboliu gali būti Grath, parašęs fortepijonui varijaciją Lietuvos himno tema, vėliau tapęs Tel. Avivo konservatorijos steigėju ir profesorium. Kaune veikė didelio masto instrumentistas Berkovičius, operos solistas Stulpinas. Šen ten rodėsi muzikantų ir dainininkų kadrai a la D. Dolskis, Gaļa, niekas nenagrinėjo žydų rolės Kauno orkestroose. M. Cirinskio pavardė reiškesi galdų leidyklą (išleido šoklų albumą "Tango Notturmo", J. Čiurlionytės vadovėlių "Mažasis pianistas", seriją A. Kačanausko dainų ir t. t.).

Tarybiniai laikai irgi duoda ne tik Zimana ir Sluckj. Mykolas Sluckis -- neblogas rašytojas, rašo taisyklingai lietuviškai. Man teko su juo kartą ištįsą pusdienį bendrauti. Pa-

sirodė, kad jo lietuvių kalba be priekaištų. Lietuvoje rašytojų tarpe pasireiškę ir nauja pavardė -- Icchokas Meras, atrodo, Sluckio tautietis. Rašančių lietuviškai žydų ir daugiau atsirastų. Bet ir čia jie davė kelias reikšmingas pavardes muzikos srity. 1945 pavasarį, vos Vokietijai kapitullavus, Lietuvoje išleistas dainų rinkinys -- pirma dainų kregždutė. Jo redaktorius -- Špigelglazas, dabar gan plačiai besireiškesi muzikologas. Dar nepriklausomybės laikais grojęs Kauno valstybinio teatro orkestre Abelis Klenickis pasireiškesi daugely atsakingų pareigų. Jis yra ir produktingas kompozitorius, parašęs daug dainų, kelias kantatas, pirmąją tarybinę operą "Prie Nemuno". Mūsų tarpe jis patiktų su varijacijomis smuikui su orkestru St. Šimkaus dainos "Plaukia sau laivelis" tema. Negalima nepaminti jauno kompozitoriaus Benjamins Gorbulsio, davusio operetę "Meilė ir skarda" ir gan daug lengvo žanro dainų. Gorbulsio amžius rodytų, kad čia jo kūrybos dar tik pradžia. Jau šių kelių pavyzdžių užtenka žydų kultūrinei rolei lietuvių tarpe priminti.

Kitos savo kultūroje taip pat turi žydų įnašo ir dėl to žydais ne nesiskundžia, bet jais didžiujasi. Tektų čia priminti tokius vardus, kaip Heinė, F. Mendelssohn-Bartholdy, G. Bizet, Halevy, Rubiņšteinas ir t. t. Mums ypač būtų visais atžvilgiais verta didžiujotis iš mūsų žemės kilusiais Izraelio vaikais. Taigi, yra padėkos vertas Br. Raila, žydų temą drįsęs iškelti.

Tik ... kai pasilimi kokį pvz. "Sing out" ir randi 1943 m. Vilniaus geto "Aroys Iz In Vilne A Nayer Bafel... Der tsug iz zich langzam geforn, Gefayft un gegebn sirenes, Stantsie Ponar...". Randi žmogus, kad kažkas ne tik naikino žydų tautą, bet tuo pačiu apliēsė ir Lietuvos žemę ir lietuvių tautą.

REMKITE BIZNIERIUS, KURIE SKELBIASI VIENYBĖJE!

Brolių Meku filmos komedija ALELIUJA, KALNAI! Hallelujah, the Hills

AMERIKOS PREMERA
GRUODŽIO 16-tą

Adolfo Meko parašytas ir režisuotas filmas specialiu pakvietimu buvo rodytas šešiuose tarptautiniuose filmų festivaliuose:

- Cannes (Prancuzija): "Vienintelis autentiškas meno kūrinys festivalyje".
- Locarno (Šveicarija): "Eureka! Šitam originaliam ir linksmam filmui!"
- Montreal (Kanada): "Adolfo Meko filmas buvo festivalio sensacija".
- New York: "Netikėta sensacija!"
- Mannheim (Vokietija): "Publika išvirto iš kėdžių besijuokdami."
- London (Didžioji Britanija): "Londonas niekuomet neužmirš Meko vardo."

NEW YORKE FILMAS BUS RODOMAS 6 SYKIUS
KASDIENĄ PRADEDANT

GRUODŽIO 16(December 16)

5th Avenue Cinema

(12th Street)
NEW YORK CITY
WA 4-8339

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI
Įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Park Florist

Gėles pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAIN 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Boleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington
385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.
Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Tuo metu, kai daugumas lietuvių sporto klubų Šiaurės Amerikoje vieni savo gyvavimo dešimtmečius ar penkiolikamečius, vienas čionykščių sporto sambūrių šioje srityje yra visus gerokai pralenkęs. Tai Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas, kuriam jau suėjo 60 metų.

Šis klubas, įsteigtas 1902 m. (iniciatorius Anupras Simonavičius), 1903 m. kovo 9 d. buvo patvirtintas šio krašto atitinkamoje įstaigoje ir gavo veikimo čarterį ir nuo tada reikia skaičiuoti jo gyvavimo metus.

Čarterį pasirašė: Pijūšas Vyšniauskas, Jonas Liutkauskas, Jonas Palkauskas, Jonas Masillonis, Jonas Šunskis, Anupras Simonavičius, Juozas Užupis. Pirmuoju klubo pirmininku buvo J. Palkauskas.

1920-1930 metų laikotarpyje klubas buvo gerokai veiklus. Tuomet sporto vadovo pareigose būnant žyminiam boksininkui Vincui Osipauskui — Bill Welton, plačiai reikėsi beisbolo, bokso, sunkumų kilnojimo ir imtynininkų sekcijos. 1921 m. klubas įsigijo nuosavus namus 168 Marcey Ave.

○

Po II-jo Pas. karų, nuo 1949 m. į šį klubą įsijungė nemaža naujųjų ateivių, veiklių sportininkų, kurie atgaivino klubo veiklą. Čia tuojau buvo sulipdyta pajėgi krepšinio komanda, kuri iškovojo New Yorko YMCA-os meistro vardą. Taip pat stiproka pasireiškė šachmatininkai bei stalo tenisininkai.

Šio laikotarpio klubo sportinė veikla daugeliui mūsų jau yra gerai atmenama, todėl ties ja sustoti nėra reikalo. Arturas Andrusis, Aleksandras Vakselis, Algirdas Ruzgas, Antanas Bagdžiūnas ir kt. buvo centriniai asmenys, kurie varė klubo sportinę veiklą naujaisiais laikais.

○

XIII-sios Kanados Pabaltiečių Sporto Federacijos tinklinio ir krepšinio pirmenybės, įvykusios Toronte, lietuviams nebuvo džiugios. Vyrų, jaunių ir moterų tinklinyje lietuvių rinktinė

nepajėgė pasirodyti (lietuvių čia visai nesirodė). Vyrų ir jaunių krepšinyje lietuvių bandė dalyvauti, tačiau rezultatai buvo „nekokio“. Tiesa, jauniajai nugalėjo latvius 59:56, tačiau baigėme gavo pylos nuo estų net 23 taškų skirtumu. Teisingai, kad šiose rungtynėse lietuvius atstovavo „skystas“ penketukas, nes „žvaigždės“ jau buvo išvažinėjusios.

To pačio likimo susilaukė ir lietuvių vyrų rinktinė, kuri, be žaidimo patekusi į baigmę, turėjo kovoti prieš latvius. Čia, nesant žvaigždžių, nutarta latviams pasiduoti be kovos. Buvo žaistos draugiškos rungtynės ir čia Toronto Aušra nugalėjo 86:74.

Neseniai lietuvių spaudoje vėl plačiai buvo paskleista žinia, kad Hamiltono lietuvių krepšinininkai laimėjo Kanados meistro vardą (tik nepažymėta kokią meistrystę — pradžios mokyklų, gimnazijų, kolegijų ar kokią nors kitą). Bet kaip ten bebūtų tų „meisterių“, turbūt, pasigesta Toronte (labai netoli nuo Hamiltono) ir be jų, galimas daiktas, nesiryžta kovai prieš latvius. Tik nesuprantama, kodėl lietuvių rinktinę negalėjo atstovauti viena Aušra, kuri draugiškose rungtynėse supliekė varžovus?

Anksčiau panašūs prajovai dėjos Amerikoje, kur pabaltiečių žaidynėse mūsų šikiams dažnai tekdavo „apsirikti“. Dabar jų keliu pasekė ir Kanados liet. sportininkai.

Toronto Vyties krepšinio komanda lankėsi Montrealyje ir ten įveikė vietos Taurą 81:68. Greitu laiku Montrealio krepšinininkai žada viešėti Toronte. Pasukinį lapkričio mėnesio šeštadienį į Torontą buvo užsukę Rochesterio Sakalo krepšinininkai ir jie rungtyniavo su Vyties vyrais.

Nusižiūrėję į Kanados lietuvius, gal sukurs ir Dėdės Samo žemėje gyvenančių mūsų krepšinininkai, kurie išvykoms yra nelabai pajudinami.

○

Chicago lietuvių krepšinio turnyras, įvykęs lapkričio 23-24 d. d. Marquette

Brooklyno L. A. K. - Rostono Pil. šachm. klubas 1958 m. rungtynėse. Stovi LAK veikėjai: A. Bagdžiūnas ir A. Vakselis. Kalba K. Merkis.

parko Sporto pastate, baigėsi ASK Lituanicos laimėjimu.

Šis turnyras, vykdomas kasmet nuo 1958 m., šiame dalyvaujančiomis komandomis buvo negausus — varžėsi 3 penketukai: Lituanicos, Aro ir Neris. Aukštesniais metais vaizdas būdavo kitoks ir jame kelis kartus yra dalyvavusios 6 — 7 komandos.

Šiame Aro komanda išstatė jauną ir greitą komandą. Tiesa, ji pralaimėjo prieš Lituanicą, bet tik po pratęsimo ir tik vienu tašku (84:85). Aras čia kelis kartus buvo tik vienu žingsniu nuo pergalės, tačiau likimas kitaip lėmė. Aukštaregis E. Modestavičius Modestas (buvęs Clevelando Žaibo krepšinininkas) buvo Aro centrine ašimi ir be jo komandai didesnių perspektyvų nebūtų buvę.

Lituanicos komandoje vis dar seni veidai, kurie šį kartą buvo atmiežti keliais jaunuoliais, komandai atnešusiais pergalę. Daugelis iš šios komandos žaidėjų jau turėtų pasitenkinti veteranų rungtynėmis.

Neris, kuri užėmė III-ją vietą (pralaimėjo Aroi 82:86 ir Lituanicai 50:71), buvo sulipdyta tik dieną prieš rungtynes, tad jos pasirodymas čia nebuvo net vidutiniškas. Ši komanda A. Žvinakiui esant kariuomenėje, o A. Varnui — kolegijoje, vis neranda pakankamai išprususių žaidėjų, kurie galėtų tinkamai užim-

ti anų vietas. Taip pat jai trūksta kietesnės vadovo rankos.

Iki šiol Chicago lietuvių krepšinio turnyrą po du kartus buvo laimėję Neris ir ASK Lituania. Vieną kartą pergalę buvo atitekusį Aro krepšinininkams.

Šių klubų jaunieji krepšinininkai jau yra pradėję pirmenybių rungtynes Gage parko amerikiečių krepšinio lygoje, o vyrai netrukus pasirodys Marquette parko pirmenybėse.

○

* KADA CHICAGOJE futbolo pirmenybių susitikimai

Neužmirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIrginia 6-9683

VIENYBĖ

* DAIL., V. K. JONYNO kūrinių paroda gruodžio 1 d., atidaryta Fordhame universitete ir tęsis iki gruodžio 20 d., nuo 10 ryto iki 8 val. vak. Priėmimas svečiams gruodžio 8 d., 3 - 5 val. p. p.

* LIET. BENDRUOMENĖS Cypress Hills apylinkė savo 10 metų sukakties minėjimą rengia šeštadienį, gruodžio 7 d. Bruco salėje Woodhavene. Pradžią 7 val. Programoje apžvalginis pranešimas, Motūzo filmai, Pamaldos tos pat dienos 8 val. ryte Pranciškonų koplyčioje Brooklyne.

* DAIL., ADOMAS GALDIKAS yra išvykęs į Chicago, kur vyksta jo kūrinių paroda.

* NEW YORKO MOTERŲ KLUBAS gruodžio 8 d., sekmdienį, 5 val. p. p. Hilton viešbutyje Manhattane rengia kultūrinę popietę su dail. A. Kašubienės paskaita.

* DAIL. ČESLOVAS JANUŠAS šiuo metu rengiasi savo kūrinių parodai, kuri gruodžio 14 d. atidaroma Philadelphiaje. Ją rengia vietos ALTS skyrius. Paroda užtruks iki gruodžio 22 d. Ji vyks Liberty Federal and Loan Assn. patalpose, 202 N. Broad St. Atidarymas įvyks 5 val. p. p.

* DAIL. A. KAŠUBIENĖS mozaika yra išstatyta Arts and Crafts muziejuje (53 g-vė, tarp 5 ir 6 Ave. New Yorke), Netoli Moderniškojo meno muziejaus pastato.

* LIONĖS JODYTĖS nauja Town Hall rečitalio ilgo grojimo plokštelė išleista prieš Kalėdas, kaina \$5.98. Didėsniats kiekiais perkant, duodama nuolaida. Plokštelės voko viršelį iliustravo dail. Jurgis Juodis. Norintieji įsigyti plokšteles Kalėdoms kviečiami siųsti užsakymus su čekiais ar pinigų perlaidomis šiuo adresu: Alex Mathews, 256 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

* NEWYORKIEČIŲ kviečiamas Detroito dramos būrelis atvyksta į New Yorką ir gruodžio 14 d., šeštadienį, Apriškimo salėje vaidins Ibseno 3 v. dramą "Nora". Pradžią 7 val. vak. Rengia Vasario 16 Gimnazijai paremti būreliai.

* AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ ir Architektu S-gos, New Yorko skyriaus susirinkimas įvyks gruodžio 13 d., 8 v. vak. Lietuvių Atletu Klubo salėje, Halsey St. ir Irving Ave. kampas Brooklyne. Susirinkime pranešimą darys Lietuvių Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas politinėmis temomis - Lietuvos laivinio fronte, Lietuvių visuomenę kviečiama dalyvauti.

* DAIL. JONAS SUBAČIUS baigė dekoruoti Brooklyno Apreiškimo bažnyčios vidų. Darbas užtruko apie 4 mėnesius.

* ROŽĖ MAINELYTĖ, dainininkė, dirbanti vienoje lėktuvų bendrovėje, šią savaitę išvyksta vienam mėnesiui atostogų į Siama.

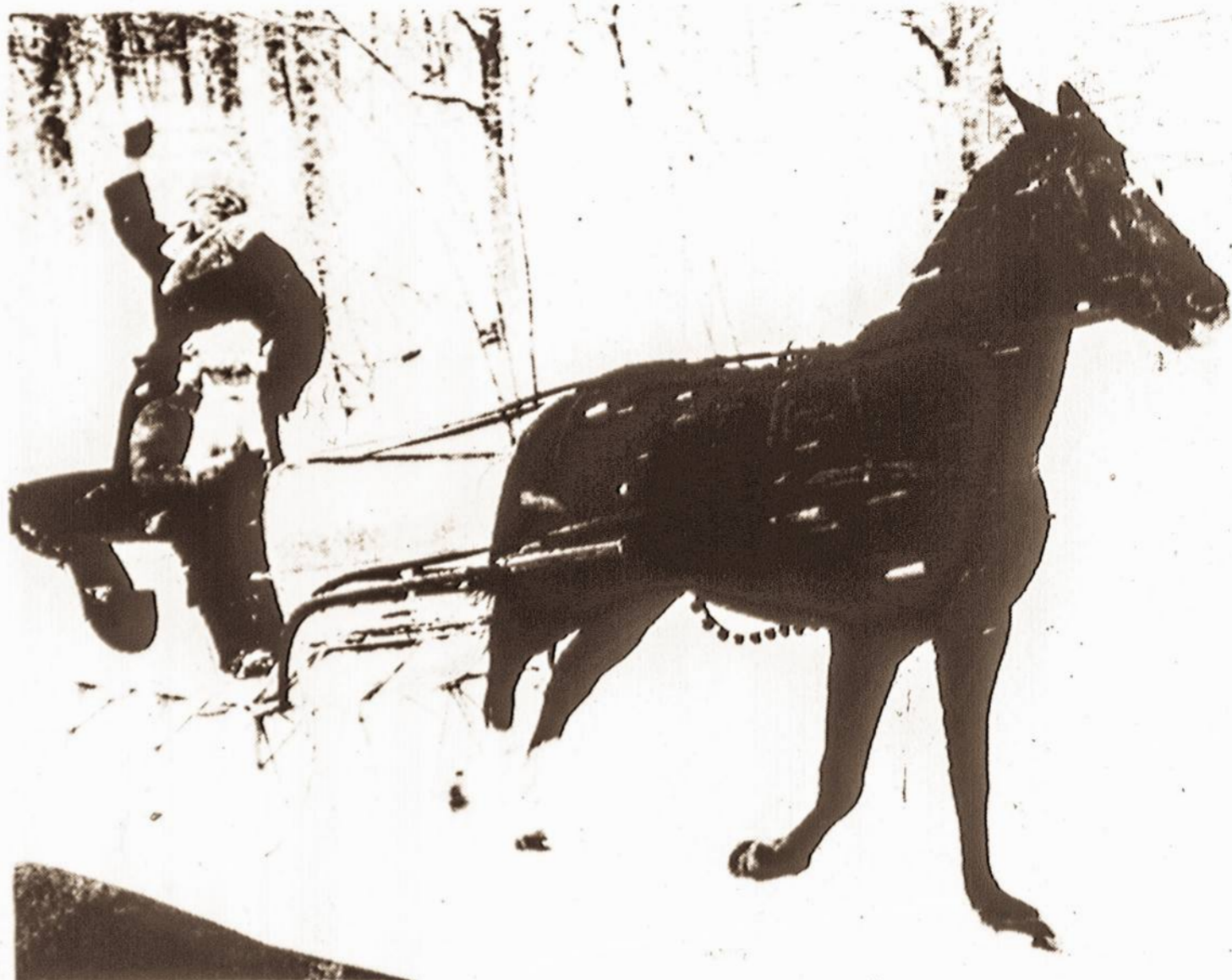
* ROŽĖ SIMELIS, vienybietė gyv. Nutley, N. J., atnaujindama prenumeratą sekantiems metams, laikraštį užrašė savo seserei gyv. Lake Worth, Floridoje, o Vienybei paremti kartu atsiuntė 6 dol. auką.

* VERA YOMANTIENĖ, ilgametė Vienybės skaitytoja gyv. New Yorke, žiemos atostogoms išvyko į St. Petersburg, Florida.

* LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO rengiamas tradicinis Naujų Metų sutikimo ballus įvyks Saleva Parkview Manor, 260-262 Knickerbocker Ave., Brooklyne, š. m. gruodžio 31 d., 10 val. vak.

* JULIUS JACYNA, seniau gyvenęs Brooklyne, su žmona persikėlė į Santa Monica, Californiją, kuri dabar bus jo nuolatinė gyvenamoji vieta.

* IEŠKOMA MOTERIS 3 kartus savaitėje pabūti prie vaiko ir namų ruošai. Telefonuoti po 6 val. vak. šiuo numeriu: AX 1-3166.

Vaizdas iš brolių Mekų filmo "Aleluja, Kalnai".

Mekų filmo premjera

Pirmadienį, gruodžio 16 dieną, "5th Avenue Cinema" kinoteatre New Yorke, pradedama rodyti Adolfo Meko filmas "Aleliuja, kalnai!" (Hallelujah the Hills). Filmas bus rodomas 6 kartus kiekvieną dieną.

"Aleliuja, Kalnai!" yra Adolfo Meko pirmas filmas; jis parašė scenarijų ir režisavo, su brolio Jono pagalba. Filmas buvo susuktas praėjusį rudenį ir žiemą mažame South Londonderry miestelyje, Vermonto valstybėje.

Šių metų gegužės mėnesį filmas buvo pakviestas rodyti tarptautiniame Cannes festivalyje Prancūzijoje. Festivalio dalyviai ir Europos spauda išskėlė Meko didelį gabumą, ir filmas susilaukė stebėtinai gerų recenzijų. Kritikų atsiliepiamas buvo toks geras, kad sekančią dieną Adolfo Mekas gavo pakvietimus dalyvauti aštuoniuose kituose filmų festivaliuose. Iki šiol "Aleliuja, Kalnai!" buvo rodytas sekančiuose festivaliuose: Cannes (Prancūzijoje); Locarno (Šveicarijoje); Montreal (Kanadoje); Lincoln Center, New York; Mannheim (Vokietijoje) ir London (Anglijoje). Išskyrus Locarno, visi šie festivaliai buvo nekonkursiniai; Locarno festivalyje Adolfo Mekas buvo apdovanotas antrąja premija. Ateinančių metų pradžioje filmas bus rodomas Austrijos, Australijos ir Argentinos festivaliuose.

Adolfas Mekas režisavo filmą "Aleluja, Kalnai".

Lapkričio mėnesio pradžioje "Aleliuja, Kalnai!" turėjo Prancūzijos premjerą Paryžiaus kinoteatre. Filmas dar ten teberodomas šiuo metu su dideliu pasisekimu.

Ateinančių metų pradžioje filmas bus rodomas beveik visose Europos valstybėse, taip pat Kanadoje ir Japonijoje.

Biržietis Adolfo Mekas gyvena New Yorke nuo 1949 metų. Prieš tai jis studijavo Vokietijoje, New Yorke broliui Mekai redaguoja ir leidžia filmų meno žurnalą, "Film Culture."

Adolfo Mekas ką tik užbaigė rašyti scenarijų kitai filmos komedijai. Šiuo metu jis organizuoja produkciją, ir numato pradėti filmavimą ateinančių pavasarį.

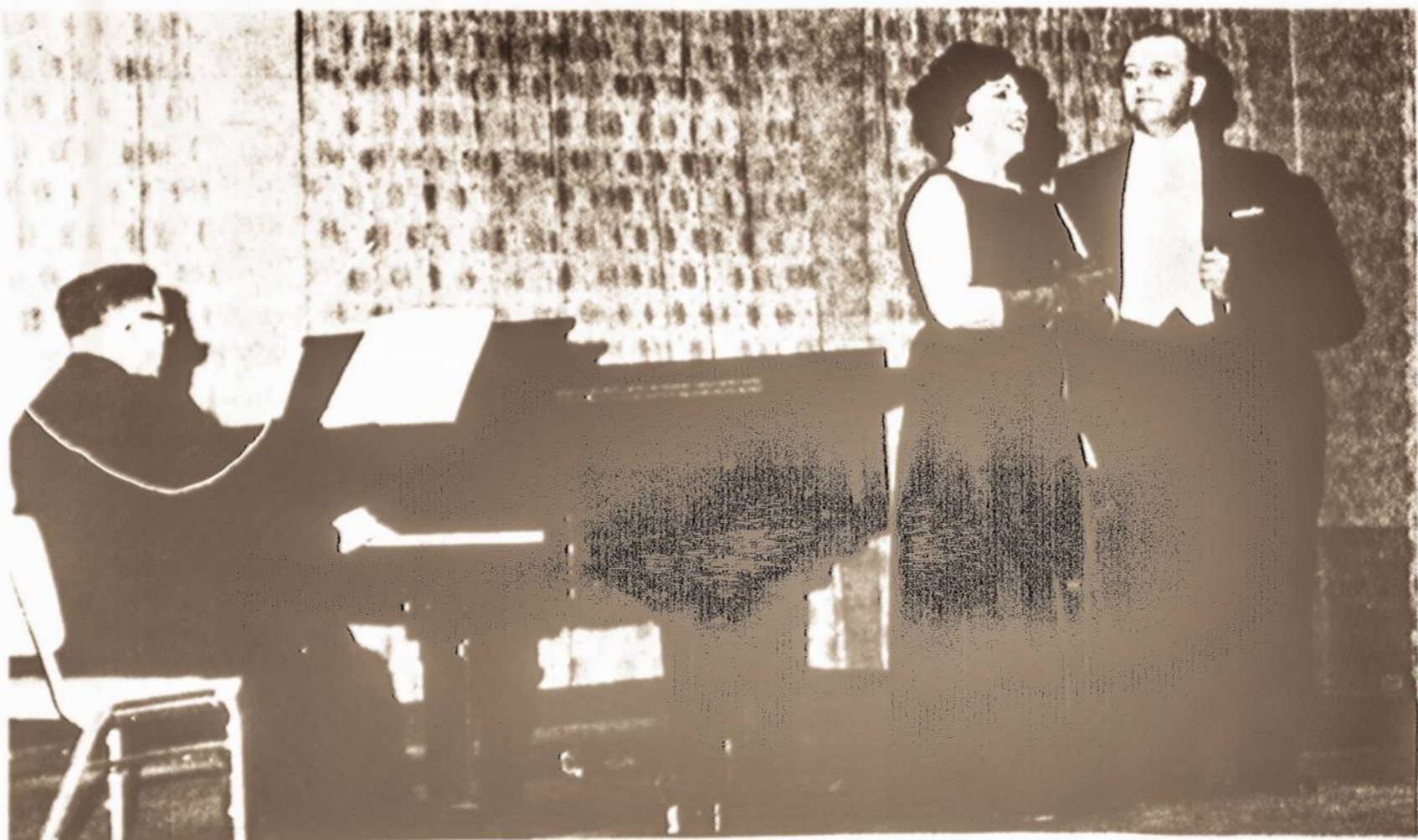
ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVIAI ARGENTINOJE, Rosario Lietuvių Bendruomenės leidinys, 1963 m. Plačiai iliustruotas ir apima beveik visą Argentinos lietuvių veiklą. Parengė Jurgis Brizgys ir Jonas Papecckys.

LITUANUS naujausias numeris, nr. 2, spausdina Prano Zundės "Soviet In-

dustrial Policy in Lithuania", Tomo Remeikio "A Note on Book Publishing Statistics as an Index to Soviet Cultural Policy" ir kt. Iliustruota dail. V. Vizgirdos kūrinių su A. Nykos-Niliūno įžanga.

VIENYBĖ maloniai prašo visų skaitytojų, kurių prenumerata pasibaigė, nedelsti atsilyginti.

Solistai Dana Stankaitytė ir Stasys Baras iš Chicagos praėitą seštadienį, lapkr. 30 d. dainavo Lietuvių Studentų Sąjungos koncerte New Yorke. S. Narkėliūnaitės nuotrauka